

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului“ Sibiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Un șir petiț prima-dată 14 bani, a doua-ora
12 bani, a treia-ora 10 bani.

Lupta noastră națională.

Fără luptă nu-i viață; și precum și fierul plugului, nefolosit fiind, se ruginește și se strică, așa și viața națională fără luptă să moleșește și piere.

— De George Fleșariu, c. și r. maior în retragere, Aigen-Salzburg.

O națiune numai prin limba ei poate trăi, căci pierzându-și limba și-a pierdut și viața.

La frumoasele noastre Rusalii, serbând „Pogorirea Duhului Sfânt“ auzim, „că la zece zile după Înălțarea lui Isus la ceriu, Apostolii erau cu toții adunați la un loc. Deodată s'a făcut sunet din ceriu, ca o suflare de vânt puternic, și s'a umplut toată casa unde ședea Apostolii. Limbi ca de foc, împărțite pe fiecare dintre ei, se arătară. Toți s'au umplut de Duhul Sfânt, și începură a vorbi în diferite limbi“.

Așa ne învață sfânta noastră lege creștinească că și Apostolii, învățăceii Domnului Hristos, aveau să învețe și să lumineze omenimea în limba fiecărui popor. Vedem dară, că chiar dela Dumnezeu este lăsat, că fiecărui popor să i se vorbească în limba lui și că fiecare națiune să vorbească și să preamărească pe unul Dumnezeu în scumpă limba ei. Că doară și ciocârliia, înălțându-se către ceriu din câmpiile înflorite, numai în glasul ei poate lauda pe Domnul, iar nu în urâtul croncânit de cioară.

Și într'adevăr vedem azi, după aproape două mii de ani, că această ordine dumnezeiască pentru respectarea limbei fiecărui popor este ținută cu cinste mai în toate țările și mai la toate popoarele din lume. Apoi unde este astfel, acolo este și fericire, înflorire, prosperare și înaintare întru toate; acolo este viață frățească între diferite popoare și o însuflețire mare întru toți pentru buna patrie mamă.

Dar unde stă lucrul întors, acolo îi vai de lume; acolo sunt tot certe și lupte naționale și sfâșieri între unii și aceiași fii ai patriei și ca urmare firească în loc de înaintare, vedem acolo o rămânere înapoi în toate, o slăbire a patriei și dorul popoarelor ei asuprite, să-i vadă cât mai curând ceasul din urmă, să vază cu ochii pierirea mamei lor maștere.

Iată Turcia ca cel mai nou exemplu, iată cum s'a prăbușit și ea înaintea ochilor noștri sub povara păcatelor ei săvârșite sute de ani contra limbei și legii și contra drepturilor naționale ale popoarelor subjugate și asuprite de ea. Această soarte le așteaptă și pe cele două-trei țări surori de păcate cu Turcia. S'or prăbuși și acestea

„și vor plânge și s'or sbate, c'au domnit fără dreptate“ etc. — știți cum am scris eu la Paști.

Dar cum stau lucrurile la noi?

Foarte rău stau. În fața acestor stări, îngrozindu-te, trebuie să-ți faci cruce! La noi, pe când Maiestatea Sa ținând seamă de legea firii și a dumnezeirii, a poruncit prin legea sancționată (întărită și subscrișă) de mâna Sa în anul 1868 articolul 44, că națiunile nemaghiare să se folosească în școală, la lege și la toate de limba lor maternă; la noi, pe când și Moștenitorul Tronului, viitorul nostru preamărit Domnitor, respectând și Dânsul dreptul de limbă al fiecărui popor, totdeauna poruncește, că vorbirile Sale adresate armatei să fie publicate în limba maternă a soldaților; la noi zic, pe când capii încoronați lucră astfel după lege și după dreptate, — se află pitici de suflet, cari au cutezanța a se împotrivi, a se înălța chiar și peste cei puși peste ei, și a împiedeca împlinirea acestor legi lăsate de Dumnezeu și sancționate de Maiestatea Sa.

Ce să mai zici despre mulțimea de pitici călcători de lege, când vedem că chiar primul sfătuitor al Domnitorului, prim-ministrul țării, nemeșul Tisa, declară din scaunul ministerial, fără păcat, fără frică și respect, că el nu va duce la împlinire legea pentru dreptul de limbă, sancționată de capul încoronat, căruia i-a jurat supunere, credință și ascultare, că va împlini legile țării și le va păzi să nu fie călcate?

Iată aici o pildă, cum își ține ministrul jurământul, o pildă de răsvrătire contra Domnitorului, dată de prim-ministru slujbașilor săi. Să te mai miri apoi, că și aceștia fac tot așa către alții, cărora mai marii lor cu un grozav de „teremtete“ le trântesc scrisorile înapoi, dacă acestea sunt făcute după lege în limba maternă, zicându-le: Ce? Ce lege?! Că doară eu sunt legea!!

Așa departe am ajuns dară, așa de adânc am căzut, că pentru limba și drepturile noastre să nu mai fie nici legile ținute, ci călcate în picioare după placul slujbașilor, cari cutează a striga că „ei sunt legea“. Cu drept ne putem întrebă, că oare ce s'ar alege de sârmana asta țară, când și nemaghiarii, cărora în puterea legii li se

cere dare și soldați ar răspunde și ei: „Ce? ce lege? Noi suntem legea, nu dăm nimic dacă Voi nu căți nimic pe legile iscălite de împărat și rege!“

Așa-i domnule Tisa că atunci prin vina D-tale țara întreagă s'ar prăbuși în prăpastie cu stăpânirea nemeșească de azi cu tot? Dar nemaghiarii aceasta n'au făcut-o și n'o să facă, ci o să rabde mai departe, luptând tot numai pe căi legale, cu mijloace legale și cu credință deplină, că sigură și aproape este izbânda, căci cu noi este sfânta dreptate. Grea și mare este această luptă, impusă și Românilor pentru apărarea limbii lor și pentru câștigarea drepturilor lor naționale, politice și economice, de cari i-au ușurat stăpânirea nemeșească contra voinții și poate și fără știrea Domnitorului. Să chibzuim bine, cum să ducem această luptă, să potrivim bine mijloacele, de care să ne folosim și să stabilim bine ținta la care vrem să ajungem biruitori.

Steagul nostru de luptă.

În această luptă mare, care ni se impune, să ridicăm steagul nostru de luptă preste tot locul, unde să află Români în această țară și să ne strângem cu toții cu mic, cu mare în jurul lui, în jurul semnului de luptă și de biruință.

Acest măreț steag să fie o sfințenie pentru fiecare suflare românească și desvăbindu-se, cu el să se desvelească și marea însuflețire și dorul arzând în fiecare piept românesc, de a luptă, de a jertfi tot, fie chiar și viața, spre a ieși biruitori, spre a ne vedea pre noi de sine stăpânitori pe drepturile noastre naționale și politice, scrise în legile țării și în cartea dumnezeirii și a dreptății.

Lupta noastră nu este o luptă pe ascuns, ca a celor ce țăș rebeliune și răsvrătire în întunec, ci lupta noastră este o luptă pe față, sinceră, curată și deschisă, ca și inima celorce o poartă, ca și inima de român. Nu de arme sângeroase e vorba în această sfântă luptă, nu de tunuri, puști, bombe de dinamită, coase, lăncii etc., ci aici este vorba de armele științii și ale minții. Prin carte, prin cuvânt vorbit și scris, pe față și mai întâi de toate prin gazete, prin trezirea și luminarea poporului să ducă și să conducă lupta noastră națională în mijlocul căreia fâlfăie mândrul nostru

steag. Iată înțelesul și însemnătatea steagului nostru de luptă, de care să fie pătruns fiecare luptător, mare și mic, tânăr și bătrân:

a) În vârful steagului pajura împărătească, negru-galbenă, ca semn că suntem credincioși fii ai marelui și gloriosului nostru imperiu habsburgic.

b) Pe ruda steagului, învărgat dealungul, întreg tricolorul ungueresc roșu-alb-verde, ca semn că suntem patrioți buni și fii credincioși ai patriei noastre Ungaria.

c) Iar pe pânza steagului să fâlfaie falnic în vânt mândrul nostru tricolor românesc roșu-galben-vânăt, ca semn, că suntem Români și numai ca Români voim a trăi și a muri ca credincioși fii ai marelui împărății habsburgice și ai Ungariei, care cuprinde în sine și Ardealul, al cărui tricolor, încă din vechime, roșu-galben-vânăt a fost, și va fi pururea până vor trăi Români în el.

e) Pe o parte a pânzii steagului deasupra tricolorului să fie inscripția: „pentru credință, împărat și rege, pentru patrie și națiunea românească.

f) Pe cealaltă parte a pânzii de steag, la locul corespunzător să fie scris: „Dreptate, egalitate, libertate și frățietate pentru toate națiunile“.

Adaug aici îndată, ca să nu fiți seduși fraților de luptă, prin dușmanii neamului nostru, că n'am mai avea drept a purta mândrul nostru tricolor, căci acest drept al nostru este chiar și prin lege întemeiat. Spuneți piticilor, cari vă prigonesc fără suflet și nu știu legile ori le calcă, că dreptul tricolorului nostru este sancționat chiar de Maiestatea Sa în decretul din 9 Februarie 1874, unde să stabilește scutul (vapa) Ungariei și a țărilor cuprinse în ea și unde pe câmpul al patrulea este stabilit și scutul Ardealului cu colorile roșu-vânăt-galben.

Tricolorul nostru nu este după România, ci este după dreptul românimeii întregi de 15 milioane de suflete, este tricolorul național al neamului întreg, deci și al României, ca stat curat național. Nemeșii de vr'o 90 milioane de suflete încă își au tricolorul lor național și fie în Germania, Austria, Ungaria ori America, îl poartă peste tot locul.

Să-l purtăm deci și noi cu fală și cu mândrie, și pe baza dreptului legal chiar, oriunde am fi pe pământ.

Iată, cum am arătat mai sus, pe o rudă de lemn și pe o pânză a steagului nostru de luptă, **programul** întreg și **scopul luptei** noastre naționale. Acest program scurt și limpede precum și mult cuprinzător, **trebuie** să fie programul și steagul de luptă al fiecărei națiuni din marea noastră împărăție. „Trebuie să fie“, zic eu și așa va și fi, căci numai împlinirea acestui program este chizășia (garanția) pentru trăinicia (existența), mărirea și înflorirea împărăției noastre și pentru bunăstarea și bunăînțelegere a deosebitelor (diferitelor) popoare. Altcum ne prăbușim cu toții, cu împărăție cu tot, dacă s'or mai suferi ca până acum programe politice, cari nu cunosc alte națiuni și drepturile naționale ale acestora, ci numai drepturi pentru o națiune singură domnitoare și singură înbuibată cu toate bunurile țării, precum a fost în fieiertata Turcie, precum este în Rusia și precum a fost și în împărăția noastră atâta vreme. *Pentru o astfel de politică răspingătoare de popoare și slăbitoare de țară a trecut vremea, a „trecut baba cu colacii“.*

Acum a sosit vremea politice atrăgătoare de popoare și întăritoare de patrie, după programul sănătos, sus arătat, care însemnează întărire pentru fiecare popor, deci întărire și mărire și pentru împărăția întreagă, în care fiecare națiune, fiind mulțămărită cu soarta ei, va forma o armată nebiruită în apărarea patriei mame. Sus deci steagul nostru de luptă și cu el sus inimile, sus nădejile (speranțele) într'o sigură și apropiată biruință, poate mai apropiată decum cugetă și ușor-încrezătorii (optimiștii).

Oastea noastră de luptă și oastea contrară.

Am arătat că steagul, semnul (simbolul) nostru de luptă însemnând numai egalitate și dreptate pentru toate popoarele, nu este îndreptat contra nimănui, nici contra vre-unei națiuni, nici contra patriei, ci din contră spre binele și fericirea lor și a casei domnitoare. Că doar *cele vre-o câteva sute de mii de singuri-domnitori*, cari dețin cu puterea drepturile popoarelor, între cari și ale poporului maghiar, **nu sunt ei țară, nu sunt ei statul, nici națiunea maghiară**, ci ei sunt numai o clică de atotputernici, cari contra voinții popoarelor s'au pus cu puterea în fruntea țării, pe care prin o stăpânire nedreaptă și destrăbălată o duc la pieire.

Am cetit cele mai grele și mai adânci plângeri și strigăte de disperare, — chiar în gazetele curat maghiare, — contra acestor singuri-domnitori (oligarhi). Fostul prim-ministru Lukacs cu mai multe milioane de bani luați din lada țării și cu vre-o 194 batalioane au „*făcut*“ alegerile pentru dietă acum 4 ani, când au fost împușcați 8 țărani români, spre a scoate abia 5 deputați de ai lor, în loc de 75, câți li se cuvin.

Iată aici oglinda, în care putem vedea fața adevărată a acestor atotputernici, în mijlocul lor cu nemeșii țării, îngrădiți cu cămătari și cu atâtea uscături picate din arborii verzi și puternici ai națiunilor nemaghiare, cu renegați și trădători dezertați (fugiți) din oastea lor, precum este nenorocitul Mangra.

Dacă îl privim pe acest vânzător de neam, pe acest Iuda românesc, în chipul din „Foaia Poporului“ Nr. 20, cum stă răsturnat cu burta 'n sus, cum curg ca un potop pumnii și bețele (bastoanele) studenților asupra lui și cum și-a „cinstit“ el haina sfântă de preot român; dacă ne gândim cum a mai fost bătut și dat afară din mijlocul Românilor și în alte orașe din Ungaria și din Ardeal și cu toate aceste vedem că o astfel de ființă este „om de frunte“ în tabăra stăpânitorilor de azi, ba chiar prieten și frate de cruce al capului suprem de oligarhi, al grofului (contelui) Tisa, apoi ne putem închipui, ce fel de oameni sunt singuri-domnitorii țării de azi. Ei sunt o nenorocire mare pentru țară, pe care o sărăcesc și o ruinează.

Iată aici o dovadă: România cu vre-o 8 milioane de oameni are producere (venite anuale) anuală 1 miliard și jumătate Lei (1500 de milioane) și după acoperirea tuturor cheltuielilor îi rămâne câștig curat cam 80 milioane Lei la an. Ungaria cu vr'o 21 milioane suflete și asemenea cu pământuri foarte bune, produce anual în preț numai de 2 miliarde și un sfert (2250 milioane) coroane și are la an, în loc de câștig, cam 200 milioane pierdere.

În asemănare cu România, Ungaria iată are la an cu totul pagubă de 2300 milioane

coroane (2 miliarde 300 de milioane). Și aceasta numai în urma stăpânirii rele și destrăbălate a singur-domnitorilor noștri, cari nu reprezintă nici țara, nici poporul maghiar, nici pe nemaghiari, ci numai oligarhia lor. Lupta este deci îndreptată numai contra acestor atotputernici, cari nu prin votul liber al popoarelor, ci prin milioanele și batalioanele lui Lukacs au ajuns la putere, dupăcum zice chiar și opoziția maghiară, ai cărei deputați, — vre-o 60 deodată, — au fost aruncați afară din dieta țării, cecece în nici o țară din lume nu se mai întâmplă.

M'am extins mai tare, ca să arăt curat cum stăm cu oastea noastră de luptă și cum stă lucrul cu **oastea contrară fără țară și fără popoare**. Oastea noastră este tare prin noi înșine, căci una suntem în această luptă cu 3 milioane și jumătate de suflete și plini de însuflețire urmăm cu toții fruntașilor noștri aleși în frunte cu comitetul național.

Aceasta trebuie să o spunem cu mare bucurie, căci din vre-o 11 națiuni ale Monarhiei, **numai națiunea românească din Ungaria formează un singur partid politic** și are cei mai puțini trădători și renegați din toată împărăția. Apoi lasă, că și la aceștia puțini rătăciți le știu ei leacul românii adevărați; după pilda cu Mangra, cu Moldovan Gergely, cu Szegesku și alții.

În pedepsirea meritată a trădătorilor și renegaților urgisiți să reoglindează puterea de vieață a neamului românesc precum și cinstea curată a oștirii noastre de luptă, care nu suferă polomidă în holda sa de grâu curat. Oastea românească devine puternică și vrășmașe prin legăturile ei firești (naturale) cu oștile de luptă a celorlalte națiuni nedreptățite din țară, ba chiar și cu o mare parte a oastei națiunii maghiare, pentru care stăpânirea de azi este o și mai mare primejdie, precum am arătat și eu în foi germâne, informând străinătatea, unde am dovedit cu date nerăsturnabile (chiar și din izvor curat maghiar), că nebuna politică de maghiarizare se va sfârși cu o grozavă nenorocire (catastrofă) națională a poporului maghiar și cu un câștig mare pentru „maghiarii israeliți“, cum îi căciulesc nemeșii pe frații lor ovrei.

Cu oastea noastră de luptă ține și vremea de față, care nu mai suferă națiuni domnitoare peste națiuni asuprite și călcate. Cu această vrednică oaste țin toate popoarele din Austria, cari toate își au drepturile lor naționale și politice și școlile lor cu limba lor, plătite de stat (și Doamne, ce bunăstare, ce înflorire pe aici, și câtă ticăloșie și mizerie la popoarele fără drepturi și fără școlile lor.)

Iată deci că întreaga împărăție, dimpreună cu casa domnitoare, vreau drepturi egale pentru toate popoarele monarhiei, chiar precum arată steagul nostru de luptă.

Cu noi este Dumnezeu, cu noi este dreptatea, cu noi sunt toate popoarele culte. Cu singuri-domnitorii noștri nemeși nu mai este mai nimeni și în curând vor rămâne de tot singuri, dați la o parte. În locul domniei nemeșesti nedrepte va fi pusă în scaun domnia dreaptă a popoarelor (democrația), când apoi ministrul președinte nu va mai fi numai ministrul „națiunii“ maghiare și al „statului național maghiar“ (care n'a fost, nu este și nu va fi), ci ministrul și tată drept la toți, al națiunilor ungare și al statului de națiuni ungar, nu maghiar.

Atunci miniștrii maghiari cu miniștri români, nemți și slavi, cu deputați aleși din sinul tuturor națiunilor ungare, vor crea legi, vor înființa școli cu limba maternă a popoarelor, dela normale (școlile populare) până la universitate.

Atunci la comitate, în comune, la administrație, la poștă, la căile ferate, la judecătoria vor fi tot numai amployați din popoarele acelor ținuturi și locuri de o limbă și de un sânge cu ele, precum prescrie legea țării și a Dumnezeirii.

Atunci pe lângă tricolorul patriei roșu-alb-verde și al imperiului negru-galben, va fâlfâi cu mândrie peste tot locul și tricolorul națiunilor nemaghiare, deci și al nostru roșu-galben-albastru.

Atunci 21 milioane fii credincioși și patrioți adevărați, între sine împăcați și îndestuliți vor preamări, în limba lor maternă, iubita lor patrie ungară, mamă bună la toți.

Atunci 11 națiuni cu totul de 52 milioane de suflete, împăcate și înfrățite, formând fiecare o armată puternică, vor forma laolaltă, într-o împărăție mare și de nimeni biruită, o stâncă puternică de granit, de care s'or sparge și cele mai grozave și mai turbate valuri, de cari s'ar sfărâma și cele mai mari și mai tari oști dușmane.

În ajungerea acestui scop am desfășurat și noi Românii din Austro-Ungaria steagul nostru de luptă în mijlocul oastei noastre naționale de 4 milioane de suflete din monarhia întreagă. Aceasta este lupta dreaptă și măreață, **lupta cursului nou contra sistemului putred de singuridomnitori**, care și-a trăit de mult veacul. **Cursul nou din veacul luminilor bate cu putere la ușă și la noi**, cerând intrare în țară, după ce a străbătut deja prin toată Austria și chiar și prin întunecata Galicie și prin sălbatica Bosnie și stă gata de intrare și în țara noastră.

Sistemul putred din veacurile întunerecului ține încă granițele și porțile închise cu toată puterea cât o mai are. Dar aceasta slăbește din zi în zi și singura scăpare a nedreptului și ruginitului sistem este, ca să-și ia catrafusele și să plece cât mai curând într'acolo, de unde nu mai este reîntoarcere. — „Călătorie bună!“, îi vor striga cu însuflețire și ușurate toate popoarele, în frunte cu poporul maghiar, în numele căruia a comis (făcut) acest sistem atâtea păcate în timp de 47 de ani. Călătorie bună!

Nota redacției. În momentul când aranjam materialul despre adunarea dela Alba-Iulia, prin poștă d-l maior Fleșiariu ni-a făcut o plăcută surprindere cu articolul de față. Dragostea ce i-o păstrăm acestui luptător cu condeiul în străinătate, precum și frumoasele idei, pe cari d-l maior le dezvoltă în articolul său, ne-a îndemnat a face îndată loc celor scrise de Domniasa, și încă în fruntea foii, unde aveam de cuget a publică despre adunarea dela Alba-Iulia. Articolul acesta cuprinde o seamă de cuvinte și idei atât de originale, încât îl recomandăm în deosebita atențiune a conducătorilor și a cetitorilor noștri. Cetiți-l cu toții, iubiți abonați, cugetându-vă la autorul celor scrise, care deși locuiește în orașelul Aigen din provincia Salzburg (în Austria), cu inima și cu sufletul e între noi și luptă pentru noi. Iată pilda unui suflet de român adevărat, care din ce este mai departe, din ce își iubește neamul mai tare!

Marea adunare dela Alba-Iulia

a fost cercetată de aproape 10.000 Români, dar pe când se ținea a treia vorbire, adunarea a fost disolvată, sub cuvânt, că se țin vorbiri agitatorice.

Renegatul viceprimar din Alba-Iulia și-a dat arama pe față, iar brutalitatea și șovinismul jandarmilor s'a dovedit din nou.

Miile de țărani români s'au purtat însă brav, spre lauda și cinstea lor!

Adunarea poporală, ținută Dumineca trecută la Alba-Iulia, ne-a dovedit în toată puterea cuvântului, că poporul nostru formează un zid tare în jurul conducătorilor lui. Deși în noaptea de Sâmbătă spre Duminecă plouase de-a-binele, ba ploaia a ținut în parte și Duminecă înainte de amiază, — totuși, cu două ceasuri înainte de începerea adunării, Românașii noștri veniau cu miile pe toate drumurile, cari se întâlnesc laolaltă în marea piață a orașului Alba-Iulia.

O altă adunare măreață mai văzuse acest oraș acum doi ani trecuți, când tot aci s'a fost aranjat vestitul meeting de protestare contra înființării episcopiei gr.-cat. maghiare dela Hajdudorog (pe românește poreclit Hodorog).

Acum, în urma frământărilor politice din toate țările, apoi în urma consfăturilor de „pace“, purtate între conducătorii poporului român și prim-ministrul Tisa precum și în fața apropiatelor alegeri electorale, — comitetul partidului național a ridicat steagul de luptă, făcând noi planuri pentru câștigarea drepturilor, ce ni se cuvin. Pentru purtarea unei lupte tot mai stăruitoare, sunt puse la cale și ținerea de mai multe adunări populare, prin toate părțile locuite de Români.

Prima adunare de acest fel s'a ținut la Alba-Iulia, orașul istoric în care a stăpânit cândva craiul Mihaiu Viteazul.... Cum a fost ascultat glasul de chemare al conducătorilor noștri s'a putut convinge ori și cine, privind miile de Români, cari în Dumineca trecută curgeau spre Alba-Iulia.

Poporul a plecat cu miile la adunare!

Felul cum au sosit oamenii noștri, între ciasurile 1—3 după amiază, a trebuit să ne încante pe toți. Aci nu era vorba a vedea pornirea câtorva omenași singuratici, ci ne aflam în fața unor adevărate regimente de oameni civili... Au venit țărani noștri, pe drumurile comitatului Alba-Iulia și au pătruns în oraș în aceiaș formă cum trec prin satele noastre regimentele de soldați pe timpul manevrelor... Au plecat sătenii noștri cu toții, mic și mare, tânăr și bătrân, când au auzit glasul de chemare al luptătorilor noștri naționaliști....

Acesta e momentul, care ne bucură și ne veselește în mod deosebit, fiindcă vedem că poporul nostru e pătruns de drepturile ce-i lipsesc și pentru a căror câștigare simte, că trebuie să lupte cu toate mijloacele permise de lege.

Dar tocmai aici zace momentul îngrozitor pentru asupritorii noștri politici. Aceștia încă văd și simțesc cum li se clatină pământul sub picioare. De aceea încearcă tot ce mai pot, numai și numai ca să ne stânjenească în lupta noastră, ca să ne mai năcăjească până mai pot, sau dacă ar izbuti să ne mai înfrice: cu penele cocoșilor și vârfuri de sulită, cu ochi încruntați și alte bătășanii aziatice. Aceasta e politica ad-

ministrației față de neamul nostru, pe când iubiții „părinți ai patriei“, colo sus în Peșta croiesc câte minuni de legi, prin cari să ne răpească orice drepturi cetățenești, cum au făcut mai pe urmă cu noua lege electorală.

De ce s'a disolvat adunarea?

Ținând seamă de toate aceste împrejurări, vom înțelege mai ușor volnicia slujbașilor administrativi dela Alba-Iulia, cari au căutat nod în papură pentru disolvarea mării adunări de Duminecă. Cum să nu se îngrozească ei, când au văzut atâta putere de Român curgând spre Alba-Iulia? Cum să nu încerce ei încă odată a băga frică în oamenii aceștia, ca la o altă adunare să nu mai pornească pe drum?

Dar să înșeală amar administrația noastră, dacă astfel de planuri face. Cazurile ca cel de Duminecă, când din bun senin să dizolvă o adunare, contribuiesc tocmai la contrariul: să mărește prăpastia între oligarhii conducători ai țării și între un popor de milioane, care e bun a da cătane și dări grele, dar nu i se îngăduie a-și spune și el necazurile cu privire la atâtea legi nedrepte pentru el.

Poporul s'a împrăștiat nu de frică, ci fiindcă iubește ordinea!

Cine va crede, că miile de Români, adunați în curtea hotelului „Europa“ din Alba-Iulia, s'au împrăștiat de frică baionetelor celor vre-o sută de jandarmi, — acela nu cunoaște sufletul și judecata poporului românesc. Nu de frică ne-am depărtat și nu de frică s'a încunjurat o altă minune, — ci fiindcă în fața administrației șoviniste și provocatoare, noi Românii am voit din nou să dovedim, că suntem popor iubitor de ordine, că noi încercăm totul ce să mai poate pe căi legale, pentru a ne spune păsurile noastre.

Tocmai împrejurarea, că atâtea mii de oameni s'au supus poruncii bătășane a unui renegat și a câtorva împănați, dovedește din destul, că în adunarea dela Alba-Iulia nu s'a făcut „agitație“, ci s'a vorbit cu cumpăt și sânge rece, — dar și cu tărie și din convingere, — asupra stărilor grele din această țară. Mulțimea adunată a dovedit, că are o judecată sănătoasă, că să știe stăpâni și încă n'a pierdut orice speranță de îndreptare a relelor ce ne apasă.

În adunare nu s'a făcut nici o „agitație“.

Prin frumoasele vorbiri și prin măreața purtare a mulțimii s'a încunjurat scandalul, pe care împănații, poate că au voit să-l provoace. Acestora le cădea poate bine să ridice arma, sub cuvânt, că în urma „agitației“ între popor „au trebuit să facă liniște“. Dar în urma sângelui rece și a stării liniștite în ținuta poporului, împănații s'au făcut de râs.

Ce s'a vorbit la adunare se publică în foile noastre; cum s'a purtat poporul în decursul adunării și după adunare se știe. Prin urmare, orice om cu judecata luminată

se va întrebă: Unde a fost aici „agitație“? Unde a fost aici „pericol“ pentru conturbarea liniștei? Doar o mulțime de mii de oameni, „agitați“ în felul cum vreau să ne prezinte asupritorii noștri, nu s'ar fi împărțiat în liniște după disolvarea adunării, ci îi făcea tot puzderii pe cei câțiva slșbași împănați.

Românii adunați la Alba-Iulia au dovedit însă, prin ținuta lor mândră, că sunt popor de cinste și de ordine, iar dacă administrația și cărmuitorii țării i-ar lăsa în pace, să-și spună și ei păsurile lor, nu e nici un pericol.

Din contră, pericol poate fi atunci, când un popor de milioane nu se mai poate mișca liber, ci el e mereu necăjit, dat înapoi și asuprit în tot felul. Intre astfel de împrejurări, e drept, că cine știe ce ne poate aduce viitorul!? Cu răbdarea încă se găte odată, atât la omul singuratic cât și la un popor. Fiecare tot cugetă, că doară doară se vor cuminti oamenii, vor recunoaște că noi nici pe departe nu suntem la fel luați în seamă ca alți cetățeni ai patriei noastre.

Avem nădejde!

Incă n'am pierdut nădejdea unei îndreptări spre mai bine a cărmuitorilor țării față de Români. Și nici nu vrem să ne cugetăm la urmările, ce ar putea aduce cu sine desnădăjduirea unui popor de milioane, care, ori-ce-ar zice asupritorii noștri, trăim aici pe pământul strămoșesc și nu este putere în lume să ne poată nimici.... Ne pot asupri și necăji azi, mâne, poimâne; dar până la un loc merg toate, fiindcă, zice o vorbă românească: „nu-i suis fără coborîș“, iar dreptatea tot trebuie să învingă odată... Plinirea vremii tot are să sosească....

Aducând încă odată laudă și cinste vrednicilor țărani, cari au luat parte la adunarea de la Alba-Iulia, precum și preoților, învățătorilor sau alți fruntași români, cari s'au pus în fruntea poporului, — Vă rugăm pe toți a urmări și pe mai departe mersul luptei noastre naționale. Cetiți și vă interesați de tot ce se petrece în timpul de față! Nu vă lăsați ademeniți de nimenea! Stați totdeauna și peste tot locul gata a porni, când veți auzi glasul de chemare al conducătorilor din fruntea luptei.

Dacă astfel vom cugeta și face cu toții, atunci la adunările viitoare se vor îngrozi și mai mult asupritorii noștri de ținuta deamă și pacinică a poporului român. Că ne vor lăsa în pace sau ne vor necăji și în viitor — e treaba lor. Noi avem să ne facem datoria, alergând acolo, unde suntem datori și când suntem chemați. Dreptatea va trebui să fie la urmă pe partea noastră.

* * *

După acestea lăsam să urmeze raportul nostru asupra măreței adunări, care a decurs în modul următor:

Spre Alba-Iulia.

Toate trenurile, cari au sosit Sâmbătă după amiază și Duminecă înainte de amiază la Alba-Iulia, aduceau țărani și fruntași români de prin apropiere sau depărtări mai mari. Raportorul „Foi Poporului“ a pornit de la Sibiu Duminecă dimineața în societatea fraților români din Ocna-Sibiului, care încă se ține de comitatul Albei-inferioare. (Iar dupăcum s'a făcut cunoscut la timpul său, adunarea a fost conchiemată în prima linie pentru alegătorii români din comitatul Albei-inferioare).

Deși comitatul Sibiului se întinde până aproape de Alba-Iulia, totuși dela Miercurea încolo, la fiecare stație se urcau în trenul nostru câte câțiva țărani, în frunte cu preotul sau învățătorul cutărui sat. Când am ajuns la Sebeșul-săseșc ploua de-a-binele. Cu toții vorbiam, că pe un astfel de timp n'o să poată veni lumea la adunare. În fine am ajuns la Alba-Iulia pe la ceasurile 1. Acum încetase de a mai ploua. Ne dăm jos și o luăm spre oraș, țărani și domni amestecați. Străinii din oraș erau toți prin ferestri și priviau uimiți pe „Valahi“, cari iar năpădesc în orașul lor, adevărat al străinilor din Alba-Iulia de azi.

La hotel „Europa“

trăgea toată lumea română, fiindcă se știa, că aici are să se țină adunarea. Cu toate că deschiderea adunării a fost pusă pe 3 ciasuri, cu mult înainte de vreme nu mai puteai intra în sală, ba se umpluse și curtea. Eră pe la 2 ore. Mai mulți inși luam masa pe terasa pavilionului din parcul de peste drum de hotelul „Europa“. Deodată auzim muzică românească. Când ne îndreptăm ochii, vedem cum

Vin regimentele civile

de țărani vrednici și harnici, toți îmbrăcați în haine albe, dar arși la față de munca câmpului. Eri au lăsat plugul și sapa din mână, iar azi au plecat după glasul de chemare.. E o mulțime care nu se mai sfârșește. În fruntea oamenilor de prin diferite sate merg mai multe muzici, cari cântă marșuri românești. Una dintre aceste muzici — după cum am putut afla — e a țăranilor din Cricău, cari se pot măsura cu orice muzică țărănească străină, de pildă săsească.

E atât de măreț a privi cum vin Români noștri în frunte cu preoții lor! Cu toții merg în rânduri, ca soldații. Fiecare comună își are tabla ei, pe care o duce cel mai chipeș flăcău din sat... N'au steaguri cu pantlici, dar au tablele împodobite cu verdeață, iar în loc de stegulețe colo și dincolo câte-o ramură verde... ca semn al tăriei și al nădejzii pentru care s'au pus la drum. Mai toți poartă în pălărie frunză verde de stejar.

Incerc să mă informez asupra comunelor, de pe unde e mulțimea de țărani sosiți. Dar e cu neputință a afla totul. De aceia să nu iee în nume de rău iubirii noștri cititori, cari n'ar afla și comuna lor între cele următoare, pe cari mi le-am putut însemna. Am văzut țărani din comunele Drâmbariu, Limba, Oarda de jos, Oarda de sus, Sibișani, Vinț, Vurpăr, Daia, Dumitra, Tiur, Galda de sus, Galda de jos, Chișfalău, Bărbant, Straja, Totoiu, Henig, Cut, Sântimbru, Galtiu, Cojlaru Leușă, Cârna, Acmar, Benic, Ghirbou, Mihalt, Cisteiu, Șard, Bucerdea, Metes, Cricău, Ampoița, Telna, Ighiu, Mircești, Tăuți, Poiana, Crăciunel, Intregalde etc. etc.

A privi cum veniau țărani de prin aceste comune eră înălțător de suflete: tineri rumeni la față alături cu bătrâni cărunți, ba câte unii țărani plecaser și cu femeile. Din cale afară de măreț eră fost „regimentul țăranilor civili“, cari au venit din satele Telna, Bucerdea, Tăuți, Ighiel, Ampoița, Metes, Ighiu, Șard și Chișfalău. Aceștia singure au atins numărul de 2,000 și veniau în rânduri de câte patru. Frumos eră fost și grupul țăranilor din Drâmbariu, Leușă și Straja, apoi al celor dela Sântimbru, Galtiu și Coslar.

Deschiderea adunării.

Văzând atâtea mulțime adunată, la 3 ciasuri d-l Dr. Iuliu Maniu se urcă pe podul din fundul sălii dela hotelul „Europa“ și spune poporului adunat, că în urma marelui aglomerării adunarea trebuie să se țină în curte, de unde mulțimea va putea mai bine auzi vorbirile ce au să urmeze.

Sfârșind d-l Maniu aceste puține cuvinte, poporul a ieșit din sală în curte. Aci, după câteva minute, d-l avocat **Rubin Patiția**, înflăcăratul memorandist de pe vremuri și un fruntaș al orașului Alba-Iulia, se urcă pe tribuna improvizată, de unde prin puține cuvinte alese, arată scopul adunării de azi. Vorbitorul zice, că ne-am adunat pentru a arăta lumii, că dorim să ne croim o soartă mai bună. La urmă propune alegerea unui președinte, care să conducă adunarea, precum și a celorlalți membrii în biroul adunării, după cum urmează: președinte protopopul Alba-Iuliei **Teculescu**, vice-președinte avocatul din Abrud Dr. **Laurențiu Pop**, notari **Aurel Marcu**, **Tit Morariu**, **Dr. Velican**, **Dr. E. Muntean** și **Dr. A. Mârza**.

Isprăvite aceste forme, d-l avocat **Patiția** s'a retras, iar în locul său s'a urcat la tribună părintele protopop **Teculescu**, care mulțumește pentru încrederea ce i se aduce și propune adunării, ca să aleagă o comisie, care să invite la adunare pe deputați și membrii comitetului național. În comisie sunt propuși: **Dr. V. Macaveiu**, părintele **Florian Rusan**, protopopul **Ioan Maior**, preotul **Ioan Frâncu**, preotul **Ioan Magda**, preotul **Ursa**, preotul **Circa**, **Dr. Ioan Pop**, **Dr. A. Mârza**, **Dr. E. Muntean**, **Dr. Baltariu**, **Dr. Patiția jun.**, **N. Florescu** și **Dr. Z. Muntean**.

Această deputație s'a dus îndată și a adus la adunare pe d-nii deputați **Dr. Teodor Mihali**, **Dr. Alexandru Vaida**, **Vasile Damian**, **Dr. Stefan C. Pop** și **Dr. Nic. Șerban**, iar dintre membrii în comitetul național pe d-nii **Dr. Iuliu Maniu**, **Dr. Aurel Vlad**, **Vasile Goldiș**, **Dr. Nic. Comșa**, **Dr. V. Braniște**, **Dr. V. Moldovan**, **Dr. R. Boila**, **Dr. L. Pop**, **Dr. A. Lazar**, **Dr. N. Oprean** și **Dr. Dănilă Sabo**. Sosirea acestor primi fruntași ai noștri în mijlocul adunării, a fost primită de mulțime cu strigăte îndelungate de: **Să trăiască!** Aplauzele nu mai voiau să înceteze, îndeosebi la vederea dlor **Dr. Maniu** și **Dr. Vaida**, cari se bucură de foarte mare popularitate în comitatul Albei-inferioare.

Vorbirea protopopului Teculescu.

În fine, după multe aplauze la adresa deputaților și a membrilor din comitet, se face liniște. Acum începe părintele **Teculescu** să rostească adevărata vorbire de deschidere, zicând între altele cam următoarele:

Fraților! Precum vedeți au sosit în mijlocul nostru mult stimații noștri deputați. Să le exprimăm mulțumita și recunoștința noastră, pentru că ne-au făcut această cinste. Sunt numai 5, dar nici unul dintre ei n'a pierit și n'a ieșit înfrânt din lupta ce-au purtat o pentru dobândirea drepturilor noastre naționale. Adunarea noastră de azi ne dă un prilej rar și ar fi păcat să nu-l folosim cu toată căldura inimii, ca să ne întărim sufletele pentru lupta ce ne așteaptă. Când vă văd înaintea mea, atât de mulți, atât de mândri, voinici și verzi ca stejarul, par că stau în fața unui codru plin de vieață, înaintea căruiă mă închin cu smerenie. Codrul este doar frate cu Românul, codrul este acea putere mare

și viuă lăsată nouă de Dumnezeu, care nu poate fi răpus, așa cum nici voi nu puteți fi înfrânți. Adunarea de azi să strălucească prin purtarea noastră liniștită, ca o pildă înălțătoare de inimi pentru toate timpurile.

Nu e chemarea mea să vă spun ce ne frământă sufletele, asta o veți auzi dela deputații noștri. Eu vreau să vă deschid numai inimile, ca să primiți și cuprindeți în sufletul vostru învățăturile și sfaturile ce le veți auzi. Vreau ca bătăile inimei deputaților noștri să pătrundă la voi și împreună cu ei să simțiți aceleaș daruri și mângăieri.

Noi nu voim nimic rău. Ceeace voim și cerem noi, este scris de mult în cartea neamului. Nu voim altceva, decât aceea ce au voit părinții noștri: vieață și lumină. Voim să păstrăm ce am primit dela ei și ce e al nostru. Nu ne trebuie figuri străine, nu ne trebuie chipuri noi.

Din mii de glasuri astăzi
Un glas noi să formăm,
Și 'n lung și latul lumii
Noi astfel să strigăm:
Români suntem cu toții
Și-așa vrem să ne fie
Și fiii și nepoții
De-acum până 'n vecie.

Pătrunzătoarea vorbire a părintelui protopop a fost primită cu nesfârșite strigăte de: Să trăiască! și aplauze îndelungate. Dar acestea le-a și meritat d-l protopop, care vorbiă ca un arhanghel, căruia merită să te închini cu cea mai adâncă smerenie. De aceea îi zicem și la acest loc: Să trăești părinte protopop Teculescu, ca să mai poți conduce încă multe adunări în măreața cetate a lui Mihaiu Viteazul de odinioară.

Vorbirea d-lui Dr. Teodor Mihali.

Sfârșind d-l protopop Teculescu, a urmat la cuvânt primul vorbitor oficial al adunării. Acesta a fost d-l Teodor Mihali, președintele comitetului național și deputat dietal. D-l Mihali e primit cu îndelungate aclamări. Domniasa cu o tărie și mare putere convingătoare, a zis între altele, următoarele:

Domnilor și fraților! Vă salut cu toată dragostea și Vă mulțumesc, că la invitarea noastră ați venit într'un număr atât de mare la această adunare. Primiți cele mai călduroase salutări și din partea iubitelui nostru prezident Gheorghe Pop de Băsești care, din motive de sănătate, fiind împiedecat de a veni la această adunare, vă trimite prin mine salutul său părintesc.

Monarhia trăește vremuri grele.

Faptul că Dvoastră v-ați prezentat la adunare într'un număr atât de mare, dovedește că sunteți pe deplin lămurii de însemnătatea vremii prin care trecem. Și într'adevăr, domnilor și fraților, momentele acestea sunt mari, pentru că întreagă viața politică și economică a statului nostru trece prin o criză foarte mare. Criza este generală și cu atât mai gravă (grea), cu cât astăzi întreaga monarhie habsburgică are în afară de hotare o mulțime ne dușmani, iar înlăuntrul ei pacea și bunăînțelegere între națiunile deosebite lasă mai mult de dorit decât oricând. Zace în interesul monarhiei și al popoarelor ei, ca pacea și bunăînțelegere înlăuntrică să poată fi înfăptuită la timpul său, ca astfel unite toate în cugate și simțiri, să poată lucra împreună pentru apărarea și dezvoltarea țării și a dinastiei, iar aceasta numai atunci poate urma, dacă pe cale legală și prin instituțiuni trainice se va asigura

libertatea deplină atât pe terenul politic, cât și pe cel economic și cultural pentru toate popoarele de sub ocârmuirea sceptrului habsburgic.

Durere, însă, factorii competenți ai monarhiei și îndeosebi guvernul țării noastre nici pe departe nu-și dau silința ca să asigure prin instituțiuni legale libertatea tuturor popoarelor ei, ce dacă ar face-o, în mod firesc s'ar promovă și întemeia buna înțelegere și frățietatea între toate popoarele țării. Atunci am putea privi liniștiți la viitorul ce ne așteaptă.

Partidul național român, credincios trecutului și programului său politic, a fost și este pătruns de marele principiu al solidarității (ținerea la oaltă) și al bunei înțelegeri între toate popoarele țării. Însă la această bunăînțelegere și solidaritate numai atunci se poate ajunge, dacă guvernele țării vor respecta cu sfințenie libertatea, egalitatea și frățietatea! Comitetul partidului național român, conștiu de marea chemare ce o are pentru binele neamului românesc și urmând gândurilor programului său, a hotărât în cea mai perfectă înțelegere în decursul anului trecut, ca să răspundă invitații primministrului ungar pentru a începe tratative (consfătuiri) serioase în scopul găsirii mijloacelor de a delătura neînțelegerile ce sunt între poporul român și guvernul unguresc.

Durere, însă aceste pertractări — deși au ținut aproape un an de zile și noi în decursul pertractărilor ne-am dat toată silința ca să putem ajunge la o înțelegere cum se cade cu guvernul — n'au avut rezultatul dorit din motivul că guvernul actual n'a fost învoit să îplinească dreptele cereri ale poporului nostru.

Pacea nu s'a făcut, fiindcă guvernul n'a dat drepturi cum se cade.

Despre sfârșitul nemulțumitor al tratatelor și despre motivele cari au produs zădărniciile păcii dorite, poporul român a luat deplină cunoștință din declarațiile făcute în ședința comitetului ținută la Budapesta în luna Ianuarie a. c., la care ședință afară de membrii comitetului au luat parte și mai mulți bărbați de încredere ai partidului nostru național.

E lucru de înțeles, că în decursul tratatelor lumea românească speră, că guvernul actual — conziderând și situația gravă internațională în care ne găsim — totuși ne va face oarecari concesii de valoare, că ne va garantă de exemplu cel puțin 50—60 cercuri electorale cu majoritate românească; că va introduce limba românească ca limbă de instrucție în toate școlile de stat din ținuturi românești, și în cele primare, și în cele secundare, că va înființa instituțiuni mai înalte pe seama fiilor unui popor de peste 3 și jumătate milioane suflete, că va încetă cu persecuțiunile îndreptate contra ființei noastre naționale. Speram, că se va învoi ca limba românească să fie introdusă în toate slujbele administrației și ale justiției, că în ținuturile românești funcționarii vor fi Români, cari cunosc nevoile poporului nostru și pot a se înțelege cu el în limba lui.

Durere aceste drepte cereri ale noastre contele Tisa le-a respins. Iar ceea ce de fapt a recunoscut, și în parte a făcut, nu prezintă pentru noi o așa valoare, ca pe baza ei să putem încheia o pace cinstită și trainică. Am convingerea, că rău fac Maghiarii, când se încapăținează într'o politică de excludivism național singuri stăpânitori).

Viitorul mai apropiat îi va convinge, că la urma urmelor această politică este cu mult mai păgubitoare pentru poporul maghiar decât pentru cel românesc. Fapt este, că între națiunea maghiară și cea română există o superioară comunitate de interese (stări, cari ar trebui să ne facă să luptăm împreună), ce a re-

cunoscut chiar și prim-ministrul actual al țării. Cu toate acestea nu e învoit a lucra la întărirea comunității de interese.

D-l ministru prezident și politicianii maghiari ar trebui să știe, că Românii afară de aceea, că în lupta pentru câștigarea dreptelor noastre pretențiuni avem pe partea noastră simpatiile tuturor statelor civilizate, suntem prieteni buni cu toate națiunile din patrie, cu Slovaci, cu Germanii, cu Sârbii, cu Rutenii, cu Croații. — Maghiarii nu se pot lăuda cu asemenea legături de simpatie (alipire).

Nu mă m'r așadară, că unii dintre politicianii maghiari aleargă după prietenii străine. Dar, întreb, că, cum să le fie Muscalii ori Francezii prieteni, când aceia bine știu, că șefii partidelor maghiare nu pot să câștige simpatia și încrederea popoarelor nemaghiare? Cum vrei să fii prieten cu cei din mari depărtări dacă nu ești în stare să câștigi prietenia compatrioților tăi?

Guvernul ne învinuște că suntem iredentiști și panslaviști.

Văzând guvernul și politicianii maghiari că noi nu vrem să ne jertfim naționalitatea noastră de dragul utopiilor (idei fără rost) șovinismului maghiar, ne numesc în parlament și în presă, că suntem iredentiști (vrem să ne alipim la România), antidinastici, (contra casei domnitoare) ba — unii — chiar și panslaviști (ținem cu Rușii). Toate aceste învinuiri sunt ca lomni răutăcioase, pe cari le respingem cu ndignare.

Dar asta nu-i adevărat!

Pe noi n'au să ne învețe ei patriotism și loialism. Dinasticismul (alipirea cătră Tron) nostru nu are două fețe, ci numai una, iar aceea este curată ca aurul. Patriotismul nostru nu înseamnă asuprirea altora, ci libertate națională cinstită, pentru toate națiunile, cari susțin cu averea și sângele lor această patrie. Patriotismul nostru nu e fanfaronadă sbierătoare, ori lingușire fățarnică, ci adevărată iubire și dragoste pentru acest pământ, care ne este patrie străveche și pe care poporul îl muncește cu sudoarea feții sale și îl apără cu sângele său. Starea tristă de azi a țării o cunoașteți cu toții. Știți îndeosebi, că nenumărate comune și ținuturi românești sufăr de câțiva ani de recolte rele, de revărsările râurilor. Noi în parlament și în presă am cerut și am așteptat, ca guvernul să ia măsuri ca râurile să fie regulate, dar ne-au răspuns, că visteria țării nu are bani pentru lucrări de regularea apelor și nici pentru ușurarea mizeriei țaranilor noștri ajunși la sapă de lemn.

Țara țeme de sărăcie, iar guvernul dă milioane pentru colonizări.

Dar atunci întreb eu, de unde are guvernul bani, ca să dea 30 de milioane pentru noi colonizări între Români? Doară a cheltuit o sumedenie de milioane și până acuma pentru astfel de colonizări zadarnice. Cu banii aceștia putea foarte bine să pună zăgazuri râurilor, cari ne inundază câmpiile și sărăcesc poporul nostru. Dar guvernul nesocotește toate aceste nevoi arzătoare și de mare importanță atât pentru poporul nostru, cât și pentru statul însuș.

Dacă guvernele țării nu se vor îngriji în mod serios de soarta poporului muncitor de pământ, emigrarea se va spori și în mai mare măsură și poate urmă o zi fatală când țara nu va avea destule brațe muncitoare și destui apărători. Dorindu-vă ca Dumnezeuul părinților noștri să lumineze desbaterile noastre, vă salut încă odată cu toată dragostea inimei mele.

(Vezi continuare la pagina 8.)

Statificarea administrației

Dieta Ungariei iară va lua rolul mirelui. Va primi o mireasă nouă în mijlocul ei, o mireasă care vrea să fie și a noastră: administrația îmbrăcată în hainele statului. Așadar de astădată, adică după spusele ziarelor, Vineri în 5 Iunie st. n., dieta primește o mireasă în uniformă.

Nu e lucru neînsemnat să cunoaștem hainele acestei mirese, căci este lucru știut, că îmbrăcămintea încă atrage pe om. Și mai ales în fața unui mire face tot ce se poate mireasa, ca să fie din ce în ce mai atrăgătoare. Căci dacă e îmbrăcată rău, mirele se dă la o parte, își vede de drum și atunci e greu să-l mai cuceră.

Ministrul de interne va prezenta dietei proiectele (planurile) de legi privitoare la statificarea administrației (denumirea slujbașilor comunali și la comitat din partea statului). Aceste proiecte le vom descrie la timpul său pe larg și astfel vom avea ocazie să cunoaștem întreg aparatul, ce tinde să ne cinstescă nouă Românilor viețată mai fericită ca cetățeni ai Ungariei!! Pentru că e destul să amintim numai despre una-două din reformele (schimbările) ce se plănuiesc și vom vedea fericirea, ce se apropie cu pași repezi. Reforma va avea în vedere schimbarea vieții administrative în comitate și vor fi revizuite și legile și dispozițiile (hotărârile, îndrumările ministeriale) privitoare la învățământul popular. Învățătorii comunali și de stat, de acum înainte vor fi denumiți din partea Comitetului suprem (fișpanului)!

Ziarele opoziționiste maghiare (contrare guvernului) spun, că o astfel de reformă a învățământului ar avea caracter de concesiune (formă de înlesnire) din partea guvernului pe seama naționalităților, dar mai ales pe seama noastră, în urma încercărilor de pace. De aici se vede limpede, că întreg carul șovinismului maghiar cu roatele lui uriașe vrea să treacă dintr'odată peste tot ce avem noi mai scump, adică dreptul scaunelor școlare, cari alegeau până acum pe învățătorii comunali. Prin această dispoziție referitoare la denumirea învățătorilor comunali, ni-se pierde puterea ce o puteam avea în comunele curat românești asupra școalelor comunale (de pildă școalele grănițarești sunt toate comunale). Ne vom pomeni prin urmare, că acolo, unde în locul școlii noastre confesionale românești se va face școală comunală, acolo nici poveste să mai ajungă un învățător român în post, ori și dacă ajunge, trebuie să se teamă de fișpanul maghiar, căci făcând vreo faptă românească își pierde mai ușor pâinea de toate zilele, ca până acum.

Am putut vedea, că și la alegerile de notar am fost dați la o parte. Tinerii noștri nu ajung în candidație și în chipul acesta înzadar se ocupă postul de notar prin alegere. Cu atât mai greu va fi însă pe viitor, dacă notarul va fi denumit. Nemții, Italienii și Francezii nici nu cunosc instituția notarilor ca în țara noastră. Acolo agendele unui notar mai ales în comunele mici, le poartă învățătorul, dar la noi știim ce putere mare are un notar, știim cât poate să strice intereselor școlii românești, dacă nu-i român bun, și mai cu seamă dacă-i străin. Tocmai din motivul acesta conducătorii noștri trebuie să lupte cu puteri tinerești, ca să nu se spună, că n'am luptat împotriva unor planuri ce ne sunt dușmane.

Credem, că cele spuse sunt deajuns pentru iubii cetitori, ca să vadă cătuși decât haina, cu care e împodobită reforma administrației. Repetăm, că amănuntele le vom da așa cum se vor desfășura în dietă, dar ținem să mai lămurim pe scurt punctul nostru de vedere. Administrația

bună e menită (chemată) a servi trebuințelor apropiate și îndepărtate ale cetățenilor deopotrivă. Dar spre scopul acesta ea trebuie să respecte și libertatea personală, e dator să se acomodeze teritoriului locuit de cetățeni, apoi numărului locuitorilor și deosebi să țină seamă că locuitorii nu sunt împărțiți pe teritoriu în acelaș chip. Urmează atunci că administrația trebuie să țină socoteală de împărțirea noastră ca Români pe teritoriul Ardealului și Ungariei, spre a fi în folosul tuturor cetățenilor și nu numai al celorce cred, că va putea pieri limba românească cea dulce și frumoasă.

Interesele noastre vor fi păzite, dacă ne vom putea exercita (implini) drepturile în cadrele comunelor și a comitatelor chiar mai cinstit ca până acum. Mai ales trebuie să știm, că în legătură cu comunele, ne putem pierde drepturi foarte mari. Este știut, că așa zicând pe organizația și felul de conducere a comunelor e așezată o mare parte a administrației. A spus un adevăr foarte mare d-l Goga — din prilejul sărbătoririi Domnieisale la Sibiu, — că noi Români n'avem Stat dar avem sat. Avem satele noastre, cari din punct de vedere național, ne sunt scut și apărare față de împotriviri. Trebuie să știm, că aceste sate din punctul de vedere al drepturilor noastre cetățenești încă își au rostul lor și încă foarte însemnat. În imperiul (împărăția) german, dar mai ales în Prusia, comunele au un rol deosebit în viața administrației. Înțelegem ușor, căci de un veac încoace însemnătatea comunelor crește mereu. Mai de mult comunitățile orașenești erau în frunte, dar de când s'a introdus legea, ca fiecare cetățean să aparțină unei comune, orașele au pierdut rolul lor și comuna a devenit un punct de frunte. În Prusia, comunele se asociază, adică se întovărășesc în așa numite federațiuni (tovărășii) comunale, ca să-și poată acoperi mai temeinic trebuințele. Acele federațiuni însă nu sunt ca cercurile dela noi și nici ca notariatele cercuale, ci ocupă un loc de mijloc între aceste două.

Nu știm, cum va fi la noi în amănunte, dar e sigur un lucru: și anume, că reforma noastră la nici un caz nu va fi în interesul cel mai apropiat al comunelor, ci va urmări interese împreunate cu nefericita idee a unității statului maghiar. Cu denumirile funcționarilor pe toată linia și cu alte reforme, comunele își vor pierde din autonomie (din neatârnavare), și va veni de sus în jos porunca, și dacă nu avem mijloace de scăpare, va trebui să ne supunem. Primarul satului va fi și el un agent al ideii de stat maghiar și facem socoteala, că și el va trebui să poarte pene și sabie, căci altcum nu și poate face datoria. Primarii încă vor fi denumiți.

Față de toate acestea, deși n'avem decât să fim cu ochii în patru cu ocazia desbaterii în cameră a reformei administrației.

Și mai presus de toate repetăm, că suntem datori să ne împotrivim unei reforme, ca aceasta, dacă nu ține seamă de împărțirea noastră teritorială. Chestia teritorială e chestie de viață. Iată ce zice marele bărbat politic Simeon Bărnuțiu despre aceasta... „unii Români, despre ale căror sentimente naționale altmentrea nu ne putem îndoi, nu cunosc nici astăzi necesitatea teritoriului pentru Români, și țineti minte, că unii ca aceia se vor mira și poate se vor și mâniă când vor auzi dela noi, că spre a fi națiune politică se mai cere și dreptul național și organizațiune separată cu autorități naționale și încă amândouă neapărat.“ („Dreptul Publicu al Românilor“ de Bărnuțiu, pag. 435).

Urmările le vom vedea!

Gh. C.

Femeile române la congres în Sibiu.

A doua și a treia zi de Rusalii se va ține în orașul nostru, dupăcum am vestit, congresul „Uniunii femeilor române din Transilvania și Ungaria“. Este întâiul congres al Uniunii convocat în sensul statutelor aprobate de minister.

Pentru sibieni sărbătoarea Rusaliilor va câștiga astfel în măreție și înălțime. Venirea doamnelor române din toate părțile Ardealului, Banatului, Bihorului și Maramurășului la Sibiu, ne prilejește cele mai frumoase speranțe într'un viitor sigur al neamului.

Doar e știut lucru, că mamele au cea mai hotărâtoare parte în creșterea copiilor. Niște fii harnici, cinstiți, cuviincioși și *buni români*, de cari neamul nostru are cea mai mare trebuință, poate să ni-i dea numai mamele harnice și bune românce. Dar câte alte multe înlesniri nu poate face Uniunea femeilor române, fiilor buni și cuminți ai poporului nostru! Ii poate ajuta să înbrățișeze meseriile, scăpându-ne de o mare pastose satele, unde au pătruns meseriașii străini. Uniunea poate să vegheze ca portul nostru să nu se distrame, ci să fie păzit în toată curăția și acurateța lui. Atâtea orânduiești nouă poate să aducă pentru întărirea căsniciei și gospodăriei românești, nizuindu-se la o creștere tot mai bună pe seama fetelor noastre.

Străduințele Uniunii femeilor române vor da aceleași roade nebănuite de bogate, pe cari le-au dat străduințele societăților de femei la celelalte popoare luminate ale lumii de azi. Vom avea în femeile române paznice ale *legei și limbei românești*. Mai mult decât tații, mamele înțeleg sufletele copiilor, știu mai bine ce simțăminte să le sădească din nevrâstnicie pentru a se întări și cuminți. Iată deci marea cădere ce o au femeile în instruirea fiilor unui neam.

Vom stăruii mai pe larg asupra lucrurilor cari vor fi făcute în acest congres. Prevedem că vom avea cea mai vie dovadă de interesul, grija ce stăpânește pe femeile române adunate aici de *viitorul poporului nostru*.

Suntem măguliți a vedea prin mișcarea aceasta mai lămurite destinele noastre date de Dumnezeu, chemarea deosebită de a altor neamuri pe care are să o îplinească neamul nostru.

În numele cetitorilor noștri, însuflețiți de cele mai bune speranțe în mișcarea Uniunii femeilor române, aducem congresului urările noastre de deplină reușită, ne mărturisim simțămintele de recunoștință pentru munca și stăruința ce o dovedește pentru *cultura românească*.

Doamnele române fie binevenite în orașul nostru!

O parte a programei congresului (adunării) am publicat-o în numărul nostru trecut. În cele următoare mai dăm următoarele amănunte, ca întregire a celor publicate. Și anume: În ședința primă (a doua zi de Rusalii), d-l profesor seminarial Dr. Nicolae Bălan va ține o conferință de cuprins religios. — În ședința a doua (a treia zi de Rusalii), d-șoara directoară Veturia Greavu va vorbi despre: Buna rânduială în gospodărie și industrie casnică. La sfârșitul adunării se va discuta asupra diferitelor chestiuni, cari privesc pe femeile române.

Simion Bărnuțiu.

50 de ani dela moartea lui.

Cât de sus se poate ridica un neam, câtă tărie de suflet și câtă putere de viață are, ne dovedesc mai bine oamenii mari pe cari îi naște. Dacă din mijlocul unui neam se ridică la deosebite vremi, oameni cu multă cumpănă de judecată, cu mult curaj, atunci acești oameni ne dau mărturia că neamul lor e un neam chibzuit și curajos.

Poporul românesc niciodată n'a fost lipsit de oameni mai de seamă, cari să strălucească prin puterea de judecată și prin curaj neasemuit. Totdeauna la vremuri grele am avut povățuitorii, îndrumătorii noștri. Și când vorbim de vremuri grele, oare în istoria poporului nostru au fost altele atât de grele ca cele din 1848?

Iar în acel an glorios noi ne-am avut povățuitorul, omul cu mintea largă și suflet îndrăsnit, care a fost *Simion Bărnuțiu*. Întreaga lui viață a fost bogată în fapte mari și suferințe mari, a fost o viață de adevărat „martir al românismului“.

S'au împlinit zilele acestea (la 16 Maiu) 50 de ani dela moartea lui, și se cuvine să aducem prinosul nostru de închinare mărețului său suflet. Departe să ne piară din minte amintirea lui Bărnuțiu, ea e tare și va trăi printre noi atâta vreme, câte zile va avea întregul nostru neam... Umbra lui stăruie să ne însuflească spre a înfăptui acele idei, pentru a căror împlinire s'a săbătut, a luptat o viață întreagă...

Între anii 1831—34 îl aveam pe Bărnuțiu profesor la seminarul teologic din Blaj, unde a început să vorbească *în limba românească*, în locul limbei latinești. Deja din timpul acesta s'a arătat bărbatul de seamă de ceva mai târziu. Căci toate frumusețile sufletului său (s'au arătat în anul 1848, la acea mare adunare dela 3 Maiu pe Câmpia Libertății de lângă Blaj. În fața celor patruzeci de mii de Români veniți din toate părțile Ardealului curgeau cuvinte de aur din gura lui Bărnuțiu. Cuvinte nepieritoare, prin cari s'a vestit o altă soartă pentru România din Transilvania și Ungaria. Din cuvintele acelea s'a format *programul partidului nostru național*, pentru înfăptuirea căruia luptăm astăzi. Iată minunata moștenire a lui Bărnuțiu!

Convingerile, ideile, pe cari le-a spus spus Bărnuțiu la acea adunare sunt următoarele; poporul românesc trebuie să se împărtășească de drepturi legale ca și celelalte națiuni din patrie, Ardealului să i se dea autonomie (conducere prin sine, despărțit de Ungaria, nu cum este astăzi), iobăgia să fie ștearsă.

Toți cei 40,000 Români jurară că „vor susține totdeauna națiunea română pe călea cea dreaptă și legitimă, și o vor apăra cu toate puterile în contra oricărui atac și asuprire“; că „vor ține limba și legea noastră română“; că vor ajuta la păzirea dreptății, la înaintarea binelui, umanității, națiunii române și patriei noastre“.

Egala îndreptățire între popoarele țării noastre și autonomia Ardealului, cerute cu atâta dreptate de Bărnuțiu și de cei 40,000 de Români nici azi nu le avem, dar cum ele sunt puncte în programul partidului nostru, prin o mai stăruitoare luptă, sperăm să le câștigăm. Totdeauna cauzele drepte au ajuns să biruiască, delăturând toate piedecile...

Așa suflet de viteaz a fost Bărnuțiu! După 1848 a pibegit prin țări străine, până ce în 1856 a ajuns la Iași profesor,

și acolo a propovădit cu aceeași însuflețire convingerile sale sănătoase și mult folositoare, acelor tineri cari îl încunjurau setoși de lumină.

... În 16 Maiu 1864, pe când se întorcea din Iași peste Bistrița către Sălaj (el era de naștere din Bocșa-română, în comitatul Sălajului), pe drum îi curmă moartea zilele în Valea Almașului. Sunt 50 de ani de atunci, și din ce vremea trece, cu atât figura lui Bărnuțiu, în loc să se șteargă, ea crește în lumină și e tot mai scumpă sufletului nostru. Din faptele sale culegem atâta învățătură, atâta tărie, ceața care ni se pune înaintea ochilor ni se distramă și vedem tot mai limpede și mai sigur viitorul pentru care ne îndemnăm Bărnuțiu să luptăm, ca să-l avem.

Să-i ținem sfaturile și să-i păstrăm neștirbită memoria binecuvântată!

Întru amintirea lui Bărnuțiu se vor aranja sărbări în 26 Iulie n. la Bocșa-română, din partea comitetului partidului nostru național. O să vorbim la timp și de aceste sărbări, cari din diferite împrejurări nu s'au putut aranja tocmai în ziua de 16 Maiu.

Inchiderea delegațiunilor.

Părerii asupra prieteniei cu România.

După cele ce le-am pomenit în nume rii trecuți, în ședințele delegațiunii ungare s'au mai petrecut următoarele lucruri, ce ne privesc deaproape.

A vorbit contele **Andrași** despre prietenia României zicând, că: Austro-Ungaria are foarte mare interes să păstreze prietenia României și se poate ușor înțelege de ce aleargă după ea (tocmai ce spuneam noi la loc de frunte în numărul trecut. *Red. „Foi Pop.“*) Dela România atârână în mare parte soarta Austro-Ungariei (bine că se recunoaște aceasta! *Red.*) Prietenia României este de mare folos, pe când o dușmănie din partea ei ar însemna o pierdere ce nu se poate repara (aidoma ce spuneam noi, cuvinte adevărate! *Red.*) Cu atât mai de preț e prietenia României, cu cât această țară e cea mai puternică, are cea mai bună armată dintre toate țările balcanice. Mai e de însemnătate prietenia României și pentru că în Austro-Ungaria locuiesc o mulțime de Români (foarte mare mulțime! — *Red.*), față de cari Monarhia are să împlinescă anumite datorii (am spus-o și noi, că împlinirea acestor datorii e singurul drum cu putință pentru ținerea unei legături strânse de prietenie cu România! — *Red.*)

Dar să știe România, — a continuat Andrași, — că e și pentru binele ei ca să aibă legături strânse de prietenie cu Austro-Ungaria, căci în cazul când Tripla Alianță (Germania, Italia și Austro-Ungaria) ar ieși bătute într'un viitor războiu, România n'ar mai fi liberă, ci ar ajunge o țară supusă Rusiei (asta este mai mult o înfricare, o momeală, decât o prevedere sigură! — *Red.*)

Spre uimirea noastră, contele Andrași continuă în chipul următor: politica externă a Austro-Ungariei nu stă în legătură cu politica internă. (Adecă se pot face legături de prietenie cu România, fără să fim luați în seamă noi Românii din Ungaria. Noi am dovedit însă că nu. Și chiar Andrași a amintit ceva mai sus, că poporul român din Austro-Ungaria încă hotărăște asupra

prieteniei dintre Austro-Ungaria și România. Noi am spus însă, că numai el, poporul român de aici, hotărăște! — *Red.*)

La încheierea vorbirii sale, Andrași i-a luat lui Tisa în nume de rău de ce a început consfăturile cu Românii, căci ruperea lor a avut urmare răcirea prieteniei dintre cele două țări.

Lui Andrași i-a urmat la cuvânt prim-ministrul Tisa. El a spus, că politica guvernului ungar (adecă politica de lipsirea totală de drepturi pentru naționalități) n'are nici în clin nici în mănecă cu legăturile dintre monarhie și România (Bine! bine! — *Red.*) Prin convorbirile ce le-a avut cu membrii partidului național român, a avut de gând să-i facă pe aceștia ca să scoată din programul partidului tendințele (poririle) naționaliste și să le înlocuiască cu simțăminte naționale ungurești (O! alduiască-ți Dumnezeu gândul!! — *Red.*) A vrut să facă din Români niște Sași credincioși guvernului (niciodată nu ne vom săși! — *Red.*) Sunt mulți Români cari vreau să-i primească părerile acestea (Noi tragem la îndoială, că mai e altcineva, afară de Mangra! — *Red.*)

Vorbitorul **Lukacs** a mărturisit apoi, că Austro-Ungaria a sprijinit în decursul războiului balcanic cauzele României (lucru care nu se știe, cei mai mulți îl pun la îndoială! — *Red.*)

Mișcarea monarhiei pentru a-și câștiga prietenia României, fără să fie luate în seamă stările între cari se află poporul român din monarhie, a aprobat-o vorbitorul **Vindișgreț**,

Aponi zice, că a băgat de seamă cum Germania vrea să întreacă Austro-Ungaria în străduințele de a ține România pe partea Triplei-Alianțe. Nu i se poate lua în nume de rău, dar Germania să nu se amestece în afacerile lăuntrice ale Ungariei.

Cum să nu se amestece Germania în afacerile lăuntrice ale Austro-Ungariei, când dela sine se înțelege că Germania nu vrea alianță cu o Austro-Ungarie slăbită și plină de neorânduiești? Împăratul Wilhelm e cu mult mai cuminte decât să rabde atâtea greșeli și atâtea asupriri asupra poporului român din monarhie din care cauză România nu mai poate sta pe lângă Alianța lor. Așa vedem noi lucrurile, și așa cugetă toată lumea cinstită!

E deci lămurit cât de mult frământă pe bărbații monarhiei chestiunea prieteniei cu România. Dar par'că-i făcută, că nici unul nu are curajul să bată drumul adevărat, pe care se poate lega mult dorita prietenie. Nici unul nu atinge împrejurările grele între cari își duce viața poporul nostru din monarhie, și nu recunoaște că numai dacă împrejurările aceste vor fi schimbate în bine, prietenia strânsă cu România ar fi cu putință. Dar e chestia de trăinicie pentru monarhie schimbarea împrejurărilor tirane pentru poporul român! Se vor dovedi aceste într'un viitor apropiat cu prisos.

Cu aceste vorbiri și între astfel de împrejurări, Vinerea trecută s'au încheiat ședințele delegațiunilor din primăvara aceasta, votându-se bugetele (sumele de bani pentru întreținerea celor 3 ministere comune ale monarhiei, ministerul de finanțe, cel de războiu și de externe). Vor veni la rând cele două parlamente, din Viena și Budapesta, ca să aprobe (primească) și ele bugetele.

Marea adunare dela Alba-Iulia.

— Continuare dela pagina 5. —

Vorbirea d-lui Dr. Alexandru Vaida-Voevod.

D-l deputat Vaida a luat cuvântul îndată după d-l Dr. Mihali. Cu oratoria sa cunoscută a spus, pe scurt, următoarele:

Guvernul țării însă nu s'a apropiat de noi cu gânduri sincere. Scopul lui a fost să ne ademenască. Guvernul a făcut ca ficiorul bogatului, care vrea să dea în dragoste cu fata frumoasă a săracului, fără ca să aibă însă de gând, să o și ia de nevastă. Dar cu asemenea fel de apropiere nicicând n'au să ne câștige, fiindcă noi avem ținta noastră: vrem să fim și noi stăpâni în țara noastră — și fiindcă prea vădite sunt gândurile ascunse ale guvernului ungurese. Doar acum au făcut atâtea legi din seamă afară asupritoare pentru noi.

Iată, a făcut guvernul legea lui electorală rea și nedreaptă, care numai un bine poartă în sine: acelaș, că va contribui la nimicirea sistemului care i-a dat viață. Presa (gazetele), aceasta putere mare a celorce se nizuiesc spre mai bine, de asemenea au încătușat-o. Presa noastră totdeauna a știut ce înseamnă ani de pușcărie și sutele de mii plătite amendă în urma persecuțiilor continue. De acum va simți și presa ungurească aceasta. Tot guvernul acesta pune capăt comitatelor, cu gândul să ne lege cât de strâns cu inima țării, azi streină de noi; dar tot atunci face și binele că guvernul zdrobește cetățuile aceste, din cari o mie de ani au făcut câteva familii (nemeșești) cel mai crud abuz de putere.

Toate momentele arată, că actualul guvern și sistem ajunge la sfârșit: doar vorba noastră: „pe cine vrea Dumnezeu să-l pedepsească, îi ia mințile întâiu“.

În casa țării, în delegații, în presa ungurească se discută (vorbește) azi mult că: Trebuie oare să se caute și pe mai departe prietenia României: Da, noi o pretindem cu tărie, ca singura garanță a siguranței monarhiei noastre.

Stăpânitorii au văzut, că nu mai pot opri mersul lucrurilor, ce s'au pornit acum spre binele nostru. Ca să mai oprească câtăva vreme mersul acesta, au început împotriva noastră o urită campanie de ponegrire. Până acum eram „agitatori fără suflet“. Acum, că și-au tocit arma asta, au iscodit, că suntem panslaviști (vrem să ne dăm cu Rusia) și iredentiști (vrem să ne alipim la România). — La auzul acestor cuvinte mulțimea a strigat: minciună! Apoi a continuat vorbitorul:

E în interesul celor dela cârmă să ne prezinte în fața străinilor ca necredincioși împăratului și monarhiei. Ei, urmașii lui Racoți, Koșut și ai altor răsvrațiți, ne învinuiesc pe noi strănepoții lui Iancu, că suntem necredincioși împăratului!!!

Nicicând nu am făcut secret din convingerea mea (n'am ascuns părerea mea), că poporul românesc trebuie să urmeze și mai departe politica sa tradițională (de mai nainte) întru toate congruentă (potrivită) cu interesele monarhiei habsburgice și cu interesele neamului românesc. Și cu toate aceste s'a făcut încercare pe baza unei ridicole cărți de vizită (după cum am scris în numărul 18 al foii noastre. Redacția »Foi Poporului«) să fie prezentat ca rusofil și întovărășit cu dușmanii monarhiei. (Voci din mulțime: rușine să le fie! Nu e drept! Să trăiți!)

Să fim, fraților, tari în credință! Au putut face până acum cu noi, ce au vrut. De acum nu vor mai putea. Dreptatea noastră se apropie. Pe când în 1905 eram în parlament (dietă) 15 deputați români, nici nu voiau să steie cu noi

de vorbă și activitatea (lucrarea) noastră din parlament a trebuit să se mărginească la acea opoziție (împotrivire) dârză, ce am dus-o întins atâtea vreme. Azi, când abea avem 5 deputați în cameră, totuși ne invită guvernul să punem pace! Semnul înaintării noastre! **Să fim treji, că se apropie ziua judecării și a dreptății.** În curând, vrând nevrând, vor fi siliți să stea de nou cu noi de vorbă, dar atunci vor fi siliți să ne și deie ceea ce cerem și ne competă: drepturile noastre, ca să fim neam liber în țară liberă. (Trăiască! Trăiască!)

Voi, fraților, cari ca soldați știți bine ce înseamnă vorba mai marilor și vă știți supune poruncei, luați seama la chemarea conducătorilor voștri, ca totdeauna și între orice împrejurări, să stăm cu toții în slujba sfântă a cauzei românești. Așa să ne ajute Dumnezeu!

Fraților! Prea slab este glasul meu, decât să poată străbate până la urechile fiecăruia dintre voi, cari ați alergat atâtea mii, din munți și de pe văile Murășului și a Târnavelor, ca să fiți de față la această adunare. Nu trebuie însă ca să străbată glasul meu, căci sufletul meu străbate, fără îndoială la sufletele voastre. Doar mai mare e căldura inimilor decât este căldura acestei mănoase zi de azi. Căldura inimilor voastre ne încălzește și ne dă și nouă puteri la luptă de câteori venim în mijlocul vostru. Mai cu seamă Alba-Iulia, acest oraș istoric, care ne împropătează amintirea luptelor și jertfelor atâtor generații, ne face să fim pătrunși în aceste clipe de gândurile sfinte, cari le avem, când intrăm în sfânta biserică.

Sunt zece ani, de când am desfășurat aici steagul activității (a intrat în lupta parlamentară). Cei slabi de credință vor crede poate, că lupta noastră purtată timp de 10 ani a fost zădarnică. Nu e însă așa, căci sămânța aruncată în acei 10 ani plini de frământări a căzut în pământ roditor, dovadă și adunarea de azi, când a-ți venit în număr atât de mare, ca să arătați lumii, că sunteți conștii (înțelegeți și pricepeți) de drepturile voastre naționale.

A-ți văzut ce întorsătură a urmat după războaiele balcanice. Cercurile conducătoare ale monarhiei noastre și-au dat seama, că trebuie create alte stări pentru popoarele acestei monarhii, cari sunt învecinate tot de neamuri de acelaș sânge și aceeaș lege; căci e firesc, ca acești frați ajunși la o soartă mai bună să jelească pe acei cari sunt lipsiți de libertate.

Vă este doar cunoscut, că stăpânitorii noștri ne-au imbiat cu pace. Mulți s'au temut atunci, că vom trădă cauza sfântă a neamului nostru și șopteau în taină, că ne vom da vânduți lui Tisa. Aceste șoapte însă au fost minciuni, dupăcum s'a dovedit. Avem doar un singur drept și o singură datorie: să apărăm și să susținem drepturile neamului românesc. Dela împlinirea acestei datorii nimic nu ne poate abate. Nu cu fișpanate și alte funcțiuni de aceste, nici cu bulgări de aur chiar cât țara asta de mari nu ne pot abate dela calea noastră dreaptă (din mulțime s'a strigat atunci: Aceste le lăsăm lui Mangra!).

Vorbirea d-lui Dr. Aurel Vlad.

A fost al treilea vorbitor, care însă nu și-a putut sfârși frumoasa sa vorbire, din cauză că împănații au declarat adunarea de dizolvată. D-l Vlad a spus, între altele, următoarele:

Fraților! Se împlinesc 10 ani de când s'a pus la ordinea zilei în dietă reforma (schimbarea)

legii electorale, ca, lărgindu-se dreptul de vot, să aibă și poporul cuvântul său în afacerile țării. De-atunci am avut trei guverne Două din ele n'au făcut nimic. Dar guvernul actual (de-acum), punându-se pe lucru, a făcut o **reformă, care este o adevărată batjocură** și care e cu mult mai rea pentru poporul nostru, decât de legea de până acum. Și e de mirat, stăpânitorii noștri nu-și dau seamă de faptele lor, când au în fața lor destule pilde din istorie, cari ne dovedesc, că aceia, cari încătușează voiața poporului și îl împiedecă în nizuințele sale de libertate națională, au pierit. N'avem decât să ne cugetăm la Turcia, despre care știți doar bine ce s'a ales după războaiele balcanice.

Stăpânitorii noștri se înșală doar ei pe ei, căci reducând reprezentanța popoarelor țării, își sapă ei înșiși groapa. Noi de pildă, Românii, suntem doar aici la 3 și jumătate milioane suflete, pe cari **nu pot să ne șteargă de pe suprafața pământului**, oricât s'ar strădui să facă aceasta. **Noi suntem aici, trăim aici, voim să fim luați în seamă aici și nu vom renunța (lăsa) odată cu capul la drepturile noastre naționale.** (Strigăte: Așa este! Trăiască!)

Ca să vă arăt acum cât de nedrept a lucrat guvernul față de noi prin reforma sa electorală, vă voi arăta cum a redus în mod meșteșugit reprezentanța parlamentară a poporului în câteva comitate. (Vorbitorul arată aci starea în care au ajuns Românii în comitatele Alba inferioară, Hunedoara, Murăș-Turda și Turda-Arieș, unde cu toate că populația română este mult peste jumătate față de toate celelalte neamuri, totuși la alegeri străinii sunt mult peste noi, în urma noiei legi electorale.

Când vedem astfel de lucruri și când ne mai cugetăm, că guvernul a încercat să ne ademenască cu o pace șubredă, ne vine în minte vorba despre bătaia lui Dumnezeu. Cu minciuna poți prânzi, dar de cinat nu mai poți...)

În acest moment d-l Dr. Vlad a fost oprit să mai vorbească. Căpitanul poliției și cu vice-primarul orașului au declarat adunarea de dizolvată.

Cum s'a întâmplat disolvarea adunării?

În decursul vorbirii d-lui Dr. Vlad s'a prezentat căpitanul orașului Iosif Roșca și adresându-se către adunare a întrebat pe ungurește: „Cine e aici președinte?“ Protopopul Teculescu i-a răspuns, că dânsul. Atunci căpitanul orașului i-a zis următoarele: „Gendarmii mi-au adus la cunoștință, că aici se țin vorbiri agitatorice. Vă atrag atenția, că dacă se vor mai ține astfel de vorbiri, voi dizolvă (împrăștiă) adunarea“.

Atunci prezidentul întreabă: „Cine și ce s'a vorbit agitatoric?“ Dar în acelaș moment sare ajutorul de primar (fiul căpitanului orașenesc) renegatul Roșka Mikloș, care fără a mai aștepta răspunsul căpitanului, a zis următoarele: „În puterea mea de lociitor de primar, oficerul (era un lăitanant) de jandarmi mi-a anunțat (spus), că aici se țin vorbiri agitatorice și m'a rugat să dizolv adunarea, căci în caz contrar o va dizolvă el“.

În acest timp nu mai vorbea nimenea. Și e de observat că căpitanul poliției, până în momentul dizolvării n'a putut dovedi nimic agitatoric din vorbirile ținute. Că mulțimea aplaudă cu tărie pe vorbitori e drept, dar asta nu însemnează agitație, ci chiar din contră, că aci s'a vorbit adevărul.

Dar fiindcă poliția și jandarmeria cereau stăruitor închiderea adunării, președintele Teculescu, provocându-se la forța majoră (urmarea unor neînțelegeri cu jan-

darmieria sau armata), a declarat de închisă adunarea și a rugat pe iubiiții noștri țărani să se împrăștie în liniște.

Contra acestui mare abuz al jandarmriei și poliției — care din senin vreau să împrăștie mii de oameni — s'a protestat îndată telegrafic la vice-comitele comitatului, la ministru-președinte Tisa și la ministru de interne Șandor, iar contra ofițerului de jandarmi d-l Dr. Maniu a făcut arătare la poliție, cerând cercetare și pedepsirea celor vinovați.

Mai e de observat, că în momentul când vice-primarul Roșka a declarat adunarea de disolvată, printre mulțime se furisase la vre-o 50 de jandarmi, cari cu sulițele pe puști, fără nici un motiv au început a împrăștia lumea, întâiu de dinaintea curții, apoi au străbătut în curtea hotelului. Între astfel de împrejurări ce eră să facă oamenii noștri pacinici? Să se ridice unul ca unul, sau să-i lase pe împănați să-și facă mendrele!? Înțelepciunea poporului nostru a zis, ca să-i lăsăm în pace. Prin asta vedem, cu vârf și îndesat, că în adunarea noastră n'a fost nici o agitație; o să facem însă arătare contra dreptului de întrunire, pe care ni-l iau și o să vedem: ce zice la asta dreptatea ungurească?

Și bine au făcut oamenii noștri că s'au purtat așa. Dar acum să se lumineze unul pe altul, ca la o nouă adunare în Alba-Iulia sau în altă parte, să pornească și mai mulți, prin ceace vom arată împănaților, că nu ne pot înfrica, din contră, tot mai mult ne oțelim pentru viitor..... Rap.

Știri diferite.

Mari alegeri în România s'au făcut săptămâna aceasta. Până la încheierea foii noastre cunoaștem numai rezultatele dela colegiul prim și al doilea (în cari alegătorii sunt marii proprietari și fruntașii științei românești). Vom spune în numărul viitor și ce rezultate vor da în colegiul al treilea voturile țăranilor.

Dintre 79 de mandate de deputat ale colegiului prim, 45 sunt câștigate de membrii partidului liberal (partidul care e acum la putere), celelalte de membrii altor partide. În colegiul al doilea liberalii au reușit cu o mare majoritate de voturi. Ne bucurăm mult, că în acest colegiu au reușit să fie aleși și cei doi fruntași ai partidului naționalist-democrat, d-l *N. Iorga* în județul Prahovei, și d-l *A. C. Cuza* la Iași, amândoi foarte distinși profesori, bine cunoscuți nouă, cari pot da cel mai mare ajutor în schimbările ce se fac în România.

Iată care e rostul acestor alegeri: în România s'a pornit o foarte puternică mișcare din partea partidului liberal pentru introducerea unor reforme (schimbări) mari. Dar înlăptuirea reformelor cere o schimbare a constituției (legea fundamentală a țării). Reformele nu le pot face guvernul și camera (dieta de până acum), ci un guvern și un parlament anume ales, care va fi însărcinat anume cu chemarea aceasta. Forma asta de guvernare nouă se numește *Constituantă*. Deci acum în România s'au făcut alegeri pentru Constituantă.

Reformele ce se vor introduce sunt două: nu vor mai fi 3 colegii, ci unul singur, și vor fi împărțite (vor căpăta pământ) mai multe milioane de țărani români, cari până acum lucrau pe moșiile statului și pe ale boierilor (ciocoilor) ziși și mari proprietari. — Vom vorbi în curând pe larg asupra reformelor din România.

Acum ne mulțămim cu dorința noastră călduroasă ca alegerile ce se fac să poată întrupa o Constituantă puternică în stare să poată îndeplini reformele plănuite.

Contele Czernin a fost decorat de regele Carol al României. Contele Czernin, ministrul monarhiei noastre la București, e un bărbat distins, cuminte și se deosebește de alți bărbați cari conduc destinele Austro-Ungariei. El nu e șovinist ungar, plin de ură față de poporul românesc, ci se pare a fi rămas și acum bărbatul Czernin, care cu câțiva ani mai înainte luă în apărare cauza naționalităților din monarhie. Se pare a fi rămas același Czernin, căci a fost decorat zilele acestea de regele Carol cu marea Cruce a ordinului „Coroana României“.

Liga pentru apărarea drepturilor popoarelor. O ligă (uniune), un fel de reuniune cu acest nume lucrează la Paris, luând în apărare acele popoare ale Europei, cari și azi gem sub asupriri și sunt oprite să înainteze. După vestile mai nouă, această ligă se va îndeletnici și cu chestiunea Românilor din Ungaria și Transilvania. În fruntea ligei stă un învățat de mare renume, E. Denis, profesor la Sorbona (cea mai înaltă școală franceză din Paris). Vor trebui să se cumintească odată acei politicieni maghiari, cari nu vreau să permită popoarelor conlocuitoare libertățile naționale! Dacă nu, vor rămâne de rușine în fața acelor bărbați luminați ai Europei, cari iau apărarea popoarelor asuprite pe nedrept, deci și a poporului românesc!

Tulburările din Albania în loc să se potolească, amenință să fie tot mai mari și mai îngrijitoare. Puterile (țările cele mari ale Europei) au încredințat comisiunea internațională de control (care a hotărât granițele Albaniei) să întrebe pe nemulțămiiți de ce s'au răsculat, ce vreau? Nemulțămiiții, cari sunt Albanezi de religiunea musulmană (adecă turcească) așezați în părțile din mijloc ale Albaniei au răspuns că ei nu vreau în fruntea țării pe prințul Wilhelm, ci pe un albanez musulman (Wilhelm e de religie catolic, și numai puțini albanezi sunt catolici), sau vreau să intre din nou sub stăpânire turcească; în cazul cel mai rău ei vreau să-i conducă „toate Puterile“. Mai vreau întoarcerea lui Esad pașa din exil. Răspunsurile lor nu sunt chiar limpezi, așa că nu se cunosc cauzele adevărate ale răscolului. Se presupune, că grele stări economice nasc nemulțămirea.

Între astfel de împrejurări prințul Wilhelm de Wied își teme tronul. Albanezii musulmani vreau chiar cu arma să ocupe Durazo, reședința prințului. Ei nu vreau să asculte nici de Turkhan pașa, care e în fruntea guvernului de acum, și de o religiune cu ei. Prințul a cerut țărilor Europei oaste nouă, căci cea trimisă până acum nu poate în cazul unei năvale a Musulmanilor, să li se împotrivescă. Însă puterile atât de mult s'au desgustat de multele frecări din Albania, încât nu mai vreau ca și alți ostași să-și verse sângele pentru o țară, dela care n'au nici un folos. Toată nădejdea prințului se îndreaptă către regele Carol al României, care e privit drept „naș“ al statului albanez și cu autoritatea (puterea), de care se bucură astăzi, ar putea să înduplece Puterile a trimite noi ajutoare la Durazo. Regele Carol, după cât se vestește mai în urmă, ar fi mijlocit la Puteri, pentru ca Tronul Albaniei să nu fie primejduit.

Se vestește de curând că prințul Wilhelm nu mai are nici o speranță să impace pe răsculați și ar vrea să se mulțamească de Tron. Adânci trebuie să fie ranele țărișoarei Albanezilor.

Publicațiile partidului nostru național.

Am primit două broșuri publicate de partidul nostru național acum de curând. Una este „**Noua lege despre alegerea deputaților; Indrumări pentru poporul român**“, — alta „**Noua lege pentru alegerea deputaților. Invățături și îndemnuri pentru sătenii noștri**“.

De mult s'a simțit lipsa astorfel de cărți, cari să talmăcească pe românește legile țării, îndeosebi legea electorală. Erau nenumărate greutățile, cari se iveau de câteori stam în fața alegerilor, o învălmășeală fără sfârșit se producea de câteori eram chemați să trimitem deputați în casa țării, căci puțin folosiau sfaturile și deslușirile pe cari le dau preoții, învățătorii și alți fruntași, în ajunul sgomotos al alegerilor. Ba partea mare a alegătorilor români erau înlăturați dela vot din cauze neînsemnate, de cele mai multeori prin apucături urite, în chip volnic, de cei dela masa funcționarilor administrației. Nefiind orientați îndestul cum trebuie să se poarte, ce drepturi are un alegător, — alegătorii noștri își pierdeau capul în fața obrăzniciei și săcăielilor.

Și e chestiune de viață pentru noi, de a ne folosi de cel mai mic drept ce-l avem, de a nu-l da din mână cu nici un preț.

Îndeosebi mare învălmășeală a produs noua lege pentru alegerea deputaților. Pentru ca pe viitor să nu se mai întâmple abuzuri, pentru a ne ști folosi de drept cum se cuvine, în puterea legii, partidul nostru național a publicat într'o broșură însăși legea, iar în alta a dat deslușirile și îndemnurile de lipsă pentru a o ști întrebuiți poporul nostru. Inceputul făcut de partidul național, adăogând la mijloacele de luptă și pe acesta al tipării de cărți de folos pentru toată obștea românească, e vrednic de toată lauda. Fruntașii satelor vor ști să-și împlinescă datoria, făcând propagandă, ca cea mai mare parte a alegătorilor noștri să aibe pe masă aceste două broșuri, cari abiă costă 70 de bani. Având broșurile de cu vreme în mână, alegătorii se pot pregăti cu răgaz, pot observa toate amănuntele cuprinse în lege, și vor merge curagioși să-și dea votul candidaților noștri. În chipul acesta, la viitoarele alegeri, cu toate că numărul cercurilor electorale a scăzut, poporul român își va putea impune voința și conștiința cel puțin în cercurile cu majoritate de alegători români.

Ne exprimăm nădejdea, că partidul nu va rămâne la aceste publicații, ci ne va da și altele. Numărul cetitorilor e foarte mare, și pe an ce trece neștiutorii de carte scad la număr. Setea de lumină și învățătură e mare și nici un alt mijloc nu e atât de bun pentru răspândirea cunoștințelor de viață publică, pentru trezirea conștiinței de neam, ca publicațiile de cărți.

Dorim ca biblioteca partidului să sporească în curând și cu alte cărți, reușita întreprinderii va fi asigurată.

Broșurile susnumite se pot comanda dela librăria „Concordia“, Arad, strada Zrinyi Nr. 1/a.

Examenele pentru dreptul de vot.

Spicuri din scrisori, primite dela abonații nostri, asupra acestor examene.

În decursul unei Maiu stilul nou, toată populația țării noastre a fost agitată, mai mult sau mai puțin, cu felul cum s'a făcut examenul pentru câștigarea dreptului de vot. Pe unde veniai în atingere cu oameni din popor, observai îndată nemulțămirea față de aceste examene.

Nu vrem să zicem aici, că n'ar fi fost și funcționari cum se cade, cari s'au purtat cinstit cu oamenii înștiințați la facerea examenului.

Astfel de funcționari au fost însă tare puțini. Aceștia nu-s nimic pe lângă șoviniștii cei mulți, ca năsipul, cari din acest prilej și-au făcut adevărată bătaie de joc de oamenii din popor. Și n'credință, ne întrebăm tot mai mult: oare unde vreau s'o scoată astfel de sluşbași, cari ar dori să țină poporul de jos tot înapoi și lipsit de orice drepturi? Oare să nu vadă ei că astfel de stări duc la ruina țării cu totul?

Pentru ilustrarea celor spuse mai sus, vom aminti unele cazuri: Comitatul Alba inferioară are aproape 80 la sută Români. Cu toate acestea, din cele 4 cercuri abia de vor izbuti Românii la Ighiu. În acest cerc s'au întâmplat însă lucruri grozave din prilejul examenelor. Pe oamenii dintr'o comună îi respingea cu totul, fiindcă nu scriau pe tablă drept printre linii. Preotul, care a protestat contra acestor lucruri, a fost amenințat, că de nu tace îl scoate afară. Dintr'altă comună n'au mers decât 3 inși, asta din cauză că oamenii n'au fost înștiințați la vreme. Cei 3 încă s'au dus numai cu cărțile de miliție. Ei fusese caporali (căprari) în armată. Dar au fost respinși toți 3, sub cuvânt, că n'au legitimație în toată forma. Cazuri de felul acestora cunoaștem o sumedenie. Dintre cele multe dăm unele mai jos:

Sebeșul mare (comit. Cojocna). Cel puțin 70 de inși sunt știutori de carte, cari ar fi trebuit să facă examen pentru drept de vot în ziua de 18 Maiu n. Noi însă abia atunci am aflat dela primarul, că pe ziua aceea, e pus examenul. Ne-am înscris pe listă și am trimis-o prim-pretorelui ca să ne cheme la examen, însă am primit răspunsul, că am întârziat. L'am luat la întrebare pe primar de ce nu ni-a adus la cunoștință mai înainte când se ține examenul? El a pus vina pe notar... Așa am rămas noi de rușine, fără drept de vot....
Un abonat.

Boușarul de sus (comit. Hunedoarei). Un jidan din comună a amăgit pe oameni zile de rând, ca să nu meargă la pretor, pentru a se înscrie pe listă. Mulți oameni au ascultat de sfatul lui rău. Vedeți oameni buni, numai un jidan avem în sat și câte minți poate să întoarcă dela calea cea bună!?
Un cetitor.

Nădășel. Dela noi 22 de inși am fost în Cluj și am reușit să facem examen cu laudă din partea comisiunii. Păcat că atâți Nădășeni mai sunt, cari ar fi putut să facă examenul pentru drept de vot! Ne vom strădui ca să reparăm greșala în luna Februarie anul viitor. Mulțămim preotului și bătrânului dascăl pensionat Ștefan Galoș, că ne-a învățat și îmbărbătat să facem examene.
J. F. abonat.

Almașul mare. Abia au avut curajul să se prezinte la examen 15 oameni tineri. Cu mult greu s'au hotărât și aceștia, după ce preotul din Bercea, Ioan Ștefan, le-a dat mult curaj. 14 dintre ei au reușit, și numai unul, cel mai tânăr eră să rămâie fără drept de vot. Tânărul n'a voit cu nici un preț să se lase mai pe jos, cu toată pretorul l-a respins de mai multe ori. Cu ajutorul avocatului Dr. Simion Tămașiu, în sfârșit a reușit și al 15-lea, flăcăul, să aibe dreptul de vot. *Ioan Costin* din Almașul mare (comit. Hunedoarei).

Tătărăști. Primarul nostru tânăr a oșpăcit pe oameni să nu meargă la examen, însă noi, 6 inși, am fost, și toți am căpătat drept de vot. *J. Tr.* din Tătărăști (comit. Hunedoarei).

(Alte scrisori vom mai publica în numărul viitor.)

Țarul Rușilor în România.

Alți oaspeți distinși ai României.

Vizita pe care o va face Țarul Rușilor în curând regelui Carol al României, are foarte mare însemnătate. Ea vine ca o recunoaștere a puterii și vazei, de care să bucură România și înțeleptul ei rege în fața marilor puteri ale Europei

Două scopuri mari se țintesc cu prilejul acesta. Se vorbește și se scrie mult despre ele și sunt arătate ca sigure. Un scop al vizitei Țarului este *căsătoria fiicei sale Olga cu prințul Carol*. O vestește aceasta chiar o foaie rusească. Anume la 1 Iunie v., în dimineața zilei, Țarul însoțit de țarevna și de cele două fiice, va sosi în portul Constanța, de pe țărmul Mării negre, cu vaporul „Standard“.

Prințul Carol s'a cunoscut cu principesa Olga în castelul din Țarkoje Selo de pe Newa, când, acum vre-o lună și jumătate, a făcut Țarului o vizită familia principelui moștenitor Ferdinand al României.

Alt scop al vizitei Țarului este punerea la cale a unor strânse legături de prietenie româno-ruse, deci *desfacerea României de Tripla-Alianță*, în care a stărui până acum. E ușor de a se înțelege de ce vizita Țarului a făcut mult sânge rău celor ce conduc destinele de azi ale Austro-Ungariei. În cazul alipirii României la Rusia, Austro-Ungaria ar pierde cel mai puternic razim al trăinicieii sale.

Se știe aproape cu siguranță, că dacă planul de căsătorie dintre principele Carol și principesa Olga se va înfăptui, atunci vor fi destăinuite și legăturile României cu Rusia, le vor spune pe față, chiar guvernele acestor două țări.

Deslipirea României de Tripla-Alianță o să deschidă ochii oblăduitorilor Austro-Ungariei asupra greșelilor, lipsei de chibzuială a politicii ce o fac în paguba naționalităților. Cu politica de până acum Austro-Ungaria își îndepărtează tot mai mult țările prietene dela sine, iar nemulțămirea supușilor cresc neconținut.

România va mai avea în vara aceasta și alți doi distinși oaspeți: Unul e președintele Franței, Poincaré, în luna Iulie, iar altul e împăratul Germaniei Wilhelm, în luna August. Așa spun știrile mai din urmă.

Numai bucură ne putem de atâta cinste ce i se face din partea celor mai mari suverani (domnitori) din Europa, puternicului și falnicului Regat al regelui Carol I.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 4 Iunie n.

Numărul de Rusalii

al foii noastre l'am făcut mai mare ca de obicei, fiindcă știm că în aceste zile de praznic oamenii noștri au mai mult timp de cetit. Afară de aceea, am avut și mult material de publicat, pe care nu l'am putut amâna.

Din parte-ne dorim cetitorilor noștri să petreacă în deplină veselie și bucurie sfintele sărbători ale Pogoririi Duhului Sfânt. Dar ne adresăm și cu obsevarea să cetească cu atenția cuvenită acest număr al foii. În el se scrie asupra la o seamă de chestiuni, cari privesc de aproape neamul românesc. Și e bine ca să fim cu toții cât mai bine orientați asupra stărilor, dela cari atârână viitorul poporului nostru.

Totodată rugăm pe abonații noștri mai vechi, ca să lătească „Foaia Poporului“ cât mai mult printre cunoscuți. Dacă fiecare abonat vechiu ne-ar câștiga măcar un singur abonat nou, — atunci noi în scurtă vreme am putea face foaia și mai mare și mai interesantă. Dar să sperăm, că ce nu s'a făcut până acum, se va face de acum încolo! În această direcție să lucrăm cu toții! Numeri de probă se trimit, la cerere, oricui gratis. Prețul e pe un an 4 cor. 40 bani sau 2 cor. 20 bani pe o jumătate de an. Abonarea se poate face la începutul fiecărei luni.

Cursurile de vară dela Vălenii de munte se vor începe și anul acesta ca și în trecut, la 1 Iulie st. v. și vor dura întreaga lună Iulie. Cursurile acestea, puse la cale de cunoscutul nostru învățat, d-l profesor universitar Nicolae Iorga, vor fi ținute de bărbați de renume ai științei românești. Îndeosebi vara aceasta se va vorbi la Vălenii de progresele ce le-au făcut Românii în toate ramurile științei în timpul din urmă. Tinerii noștri din Ardeal, cari vor fi bărbații conducători de mâne ai poporului nostru, să plece la Vălenii în număr cât mai mare. Cei cari sunt siguri, că vor lua parte să se anunțe de pe acum la redacția foii „Neamul românesc“ din Vălenii, jud. Prahova, România.

Intregerile sportive dela Orăștie. În acelaș timp pe când se ține adunarea dela Alba-Iulia, în Orăștie avea loc primul concurs sportiv (întrecere în iuțimea și agerimea trupului) la noi Românii din Ungaria. Tinerii noștri, în partea cea mai mare studenți, grupați în jurul societăților de sport „Petru Maior“ din Budapesta, „Gloria“ din Arad și „Sportul transilvănean“ din Cluj, au dovedit deosebită îndemănare, multă vâjnoșie și curaj la întregerile din Orăștie. Jocurile de football (minge), asalturile (tăierile) de sabie, figurile dela aparate (sul și paralele), lupta în trântă, au umplut de mirare la Orăștie publicul românesc mare, ce se adunase acolo.

La Orăștie s'a făcut și un alt lucru bun. La stăruința d-lui colonel Silviu de Herbai s'au pus începuturile unei „Federații (uniuni) a cluburilor sportive și de gimnastică din Ungaria“ cu sediul în Arad. Comitetul „Federației“ a fost compus din dnii: Dr. I. Giurgiu, avocat în Iara, Virgil Onișiu, directorul gimnaziului românesc din Brașov și Dr. Crișan, avocat în

Arad. In chipul acesta vom avea o tine-rime vicioasă, sănătoasă, curajoasă, care să nu se teamă de vremuri grele... Intr'un ceas bun!

D. G. Moroianu — a fost numit din partea României ca priveghetor al legăturilor ei comerciale (atașat comercial), pe cari le are cu Austro-Ungaria, Italia și Elveția. Postul întreit dat dlui Moroianu e împreună cu multe greutăți, pe cari însă d-sa le va ști învinge, fiind un cunoscător rar al afacerilor de comerț. D-l Moroianu s'a făcut cunoscut la noi Români din Ungaria prin numeroase articole de gazete, mult cetite, despre stările de producție și bogăție din România.

Aeroplan „Vlaicu III.” Știm cu toții că marele dispărut Aurel Vlaicu lucra la un aeroplan, care voia să-l facă pentru armata română. Dar nemiloasa soarte, care a tras o dungă neagră peste toate planurile mărețe ale lui Vlaicu, nu i-a dat vreme să-și gate noaua sa mașină de sburat. Însă prietenii neuitatului sburător, dnii prof. Nedelcu și Dr. Lupu n'au lăsat lucrurile baltă ci au urmat mai departe lucrul început de Vlaicu. Așa că noul aeroplan „Vlaicu Nr. III.” a fost gata Vineri în 9 Maiu v. c.

Acest aeroplan e aproape ca și acela, cu care a vrut să treacă Vlaicu Carpații, doar că e mai mare. Are două locuri pentru două persoane și motorul are o putere de 80 cai. Insuși Vlaicu s'a îngrijit să dea aparatului său o formă cât se poate de frumoasă. Cu mașina aceasta poate sbura doi oameni, dintre cari unul să mână mașina iar altul să cerceteze în vreme de războiu tabăra dușmană și să arunce bombe. Ministrul de războiu, care a urmărit cu deosebită atențiune lucrările, a rămas deplin mulțumit. Primul care va sbura cu aeroplanul Vlaicu, va fi căpitanul Aurel Popovici, acela care a sburat deasupra groapei lui Vlaicu când i-a fost înmormântarea. În scurt timp deci aeroplanul lui Vlaicu va pluti din nou în văzduh, și întreg neamul românesc, care l'a iubit și l'a jelit pe Vlaicu ca pe un fiu al său, va fi mângâiat că iscodirea măiastră a minții lui geniale nu va fi îngropată în mormântul uitării.

Cununie. Domnișoara Marioara Stanca din Geoagiul de sus și d-l Gheorghe N. Ittu din Vale își sârbează cununia religioasă Luni în 8 Iunie n. (a doua zi de Rusalii) în biserica gr.-or. din Vale.

De pe valea Hășdăței. Ni se scrie: În dimineața zilei de 3 Maiu, lângă drumul de țară ce duce pe valea Hășdăței, dela Turda spre Hășdate, într'un plop foarte înalt flutură sclipitor un mare steag românesc. A stat întins în vânt până după amiază, când doi jandarmi în trecerea prin comuna Șuțu au observat steagul din plop, la care privea o mulțime de oameni strânși din satele de pe valea Hășdății. Pe steagul lung de 2 metri și lat de 1 metru și jum. erau scrise cu litere mari cuvintele: **Liber-tate, 3/15 Maiu 1848.** — Strajameșterul a stăruit ca vre-unul dintre cei adunați să coboare steagul, însă toți au răspuns că „li-e mai dragă viața și steagul, decât să facă așa ceva”. Atunci celălalt voinicos jandarm a dat să se suie, dar n'a fost chip să se urce peste 20 metri, deoarece ramurile erau lăsate, iar trunchiul plopului străpuns cu cuie mari. Au luat-o amândoi către Silvaș, de unde s'au întors cu flăcăul Ale-

xandru Boar, pe care l'a momit să coboare steagul pe un bacșiș de 20 coroane. Flăcăul a tăiat plopul, și în chipul asta steagul a intrat pe mâinile jandarmilor, iar în locul celor 20 coroane flăcăul a primit 20 de bani (fileri). Steagul a fost dus la judele din Silvașul maghiar.

În ziua de 4 Maiu v. patru jandarmi băteau drumul de țară și iscodiau: cine să fie cel ce a aninat steagul? În ziua de 5 Maiu au tăbărât în prăvălia lui Teodor Popa din comuna Șuțu, pe fiii acestuia Gavril Popa, l'au luat între sulițe și cu steagul fâlfâind din sat în sat au pornit spre Turda, unde au ajuns la ora 6 și jum. după amiază. Asta au făcut-o fără ca ei să fie siguri, că Gavril Popa ar fi cel ce a ridicat steagul în vârful plopului, ci numai l'au bănuit. Dela judecătoria cercuală din Turda au fost trimiși la tribunal, de acolo iarăș înapoiți la judecătoria, unde Gavril Popa a fost ascultat. Tinărul a mărturisit, că nu el este vinovatul, și că acasă numai de frica jandarmilor ar fi lăsat să fie bănuit ca vinovat. Astfel a fost eliberat. La ieșirea dela judecătoria cercuală o mare mulțime de oameni l'a întâmpinat cu strigăte de: Să trăiască! „Tot acelaș”.

Legătură prin aer s'a făcut între Budapesta și capitala Bulgariei Sofia, prin telegrafia fără fir. Tot între Bulgaria și țara noastră s'a stabilit comunicație directă cu trenul prin Orșova, de acolo cu vaporul până la Lompalanca și apoi iarăș cu trenul până la Sofia. Parcă-s cam bătătoare la ochi atâtea legături și înțelegeri între Bulgari și țara noastră!!!

Descărcături de nori și ploi mari s'au întâmplat în toate părțile țării, deja începând cu ziua Înălțării Domnului (Ispas). Ploi de o repeziune ne mai pomenită, bătaii cumplite de vânt și dese lovituri de trăsnet, au cauzat multă spaimă și mari pagube poporului nostru. Despre aceste întâmplări primim următoarele vești triste:

Orșova (Bănat). În 9 și 10 Maiu st. v. o îngrozitoare ploaie cu piatră a bătut curuzele, încât le-a amestecat cu pământul, asemenea grânele de toamnă aproape de înspicat și ierburile, — pare că o arșiță nemiluită ar fi sbicit fața pământului. Ferestrele bisericii din partea de miazăzi, apoi ferestrele la numeroase case au fost zdrobite, legumăria din grădini nimicită, pomii au fost îmblățiți așa de rău, încât au fost desbrăcați de coaje. Tot așa de mari pagube au suferit și comunele Șerbeni, Sânmihai, Cinciș etc. Sătenii sunt amenințați de mare foamete. † *Dumitru Truța.*

Cisteiul unguresc (comit. Alba inferioră). Pe la noi a bătuit un vifor înfiorător, de pe dealuri s'au pornit furioase părăiașe cari au pătruns chiar și în biserică, făcând mari pagube. *Coristul Andronic.*

Sebeșul mic (comit. Cojocna). În ziua de Ispas a trăsmit într'o șură, 2 grajduri cu doi viței, arzând toate sculele și fânul nerămânând decât scrum. Pampa de apă, pe care au voit oamenii să o întrebuinteze n'a ajutat nimic, căci fiind guma prea slabă s'a rupt. *V. S., abonat.*

Secalul de Câmpie (comit. Turda Arieș). În ziua de Ispas, seara pela 7 ceasuri și jum., s'a întâmplat un trăsnet înfricosat, care a căzut peste casa crâjmarului Bercovici. Dintr'odată casa a fost despicată în două, de sus până jos. *V. Demian.*

Două piese românești de teatru la opera din Viena. În zilele de 6 și 7 Iunie n. se vor reprezenta la opera populară din Viena două opere românești și anume: „Marioara”, scrisă de Carmen Silva, regina României și „Fântâna Blanduziei”, scrisă de V. Alexandri. Muzica acestor opere a compus-o compozitorul G. Cosmovici. Maiestatea Sa regina României a trimis frumoase costume naționale pentru reprezentarea acestor două creațiuni românești.

Mai multe vieți de oameni au căzut jertfă unei ciocniri pe calea ferată în Bouțarul de sus. Anume 12 lucrători pe calea ferată au luat cu ei un vagon mic, cu gândul ca seara, după ce vor fi împlinit orele de lucru să se ducă cu vagonul în stația Bouțarul de jos. Așa a și făcut, însă în repede lui goană vaporul s'a ciocnit cu o mașină de povară. Toți cei 12 lucrători au căzut între roatele vagonului și mașinei, un lucrător a fost zdrobit de tot, doi și-au frânt picioarele și nu mai au nădejde de viață, iar ceilalți nouă, greu răniți și ei, au fost duși în spital.

Faptă de nebun. Acum câteva săptămâni tinărul țaran Spiridon Chișea din Băsești (Moldova) certându-se cu tatăl său, l'a apucat pe bătrân de gât și i-a înfipt cuțitul în piept. În urma loviturilor primite bătrânul a mai trăit doar câteva ceasuri. Jandarmii au pus mâna pe fiul ucigaș și l'au băgat în temniță. Acolo râde și plânge, vorbind singur cuvinte fără nici o noimă. Când l'au dus în fața judecătorilor aceștia s'au speriat de mutra înfricoșătoare a ucigașului și au hotărât ca înainte de a-l judeca să-l caute doctorii, deoarece era nebun în toată forma. Judecătorii vreau să afle, dacă a înebunit numai după feroasa crimă, sau era nebun și înainte de a omori pe tatăl său.

Mulțumită către „Banca generală de asigurare”. Primim următoarele: Onorată redacțiune! Vă rog să binevoiți a publica în ziarul D-Voastră această mulțumită: Subscrisului, locuitor în Roșia de Săcaș, în 24 Aprilie a. c., între orele 4 și 5 după amiază, iscându-se foc, fără de a ști cauza izbucnirii, — mi-a ars șura, care era asigurată la „Banca generală de asigurare” din Sibiu. Văzând cum banca a purces în modul cel mai cinstit, drept și fără amânări, nu pot trece cu vederea această faptă nobilă fără de a nu mulțumi și pe această cale mult onoraților domni dela conducerea băncii. Totodată rog pe frații români de pretutindenea, cari doresc a face asigurări de foc, de ghiață și de viață ca numai la Banca generală să facă fiind premiile lesne de purtat. Mulțumind onoratei redacțiuni pentru bunăvoința arătată, sunt stimător: Roșia de Săcaș, la 23 Maiu 1914. *Mihail Spătăceanu.*

Numărul Sârbo-Croaților. După cum am mai spus, Croații sunt tot Sârbi, căci vorbesc aceeași limbă, numai cât ei sunt romano-catolici. Socotindu-i deci pe toți împreună avem: în Ungaria și Austria 3 milioane 333 de mii; în Bosnia și Herțegovina 1 milion 520 de mii, sau cu totul în întregă Austro-Ungaria 4 milioane 853 de mii. În Serbia, Muntenegru și Turcia sunt 3 milioane 147 de mii națiune sârbă. Întregă e dară de 8 milioane suflete, cu mult mai mică decât națiunea română, care e de aproape 15 milioane.

Cei doi studenți eliminați de la universitatea din Cluj vor primi ajutor de la preotul N. Vasilescu din Ploești, ca să se poată susține la vre-o universitate din România. N'au rămas deci pe drum! cum se temeau bieții noștri studenți L. Isaicu și Mihail Mitrea. D-l părinte Vasilescu a rugat pe ploeșteni ca să-și dea obolul pentru reușita unei serbări, ce se va da în Ploești la 31 Maiu și la această serbare sunt invitați și cei doi studenți ardeleni. Frumoasă inimă are d-l părinte Vasilescu, — toată lauda și stima-i se cuvine!

O librărie românească a deschis d-l I. Pescariu — după cum ni se scrie — în Turda (în piață Nr. 48). Librăria e asortată cu toate recvizitele și cărțile de lipsă pentru școală și biserică; apoi cărți literare, precum și toate ziarurile și revistele din țară. — Indemnăm pe toți Românii noștri din Turda și jur, ca să sprijinească această nouă întreprindere.

Nu tot Românii — cu musca pe căciulă! Ni se scrie: Niște răufăcători au spart astă iarnă o boltă săsească zisă „Consumverein“ (Reuniune de consum) în Turnișor, făcând pagube de mai multe sute coroane. Făptuitorii n'au putut fi descoperiți, în nici un chip, până acum de curând. Erau bănuți Românii de această bravură urită, ca și alte dați de asemenea stricăciuni. Ce e mai mult, chiar și copii români de școală au fost știriciți din partea jandarmilor, doar ar da de urma celor fărădelege. Întâmplându-se însă, în timpul din urmă mai multe hoții, jandarmii s'au pus pe lucru, până au descoperit pe unul dintre spărgătorii boltei săsești. Acest unu, amenințat, a trebuit să-și destăinuiască tovarășii. — Cine erau spărgătorii? Toți feciori de saxonii (Landleri), dintre cari unul cu părinți în stare bună și oameni de frunte. — Iată dar, că și oiaia blândă sare gardul... *Un cetitor.*

O minune. Mulțime de oameni aieargă ori spre Neapole, frumosul oraș din Italia, spre a vedea cu ochii o minune ca și care nu s'a dat să mai vadă cineva. Și anume în acest oraș se află chipul cioplit din piatră al sfântului Genaro și cică într'o dimineată lumea a observat, că sfântul e întors cu capul în altă parte, decum fuse ieri. Poporul aieargă din mari depărtări la locul cu statua și vorbesc mult de această întâmplare. Inginerii zic, că întorsul capului s'a întâmplat din cauza slăbirii pământului și a materialului din care e făcut chipul. Poporul de rând vede în asta puterea lui Dumnezeu; învățații însă cearcă să arete cauza cu puterea științii. Cari sunt pe drumul adevărului și cari nu, asta de bună seamă numai Dumnezeu o știe.

Cum trăește regele Bulgariei? Inainte de izbucnirea războiului balcanic și în timpul primului războiu din Balcani, regele Ferdinand al Bulgariei era privit din toate părțile cu plăcere. Curtea din Sofia era răsăritul soarelui de nădejde și încurajare pentru armatele celor patru state din Balcani, unite laolaltă prin iscusița celui ce visă tronul unei Bulgarii-mari pe al cărui teritor să cadă și capitala Turciei. Dar.... timpul se schimbă... Lăcomia bulgărească întunecă succesele armatei țarului Ferdinand, care în al doilea războiu balcanic este înfrântă de aliații pe cari îi pornise contra Semilunei (Turciei). Iar astăzi, — scrie ziarul „Dnevnic“ din Sofia — regele

Ferdinand s'a schimbat foarte mult. Nu mai ia parte la sărbări, nu mai primește pe nimeni și ziua și-o petrece în cabinetul său de lucru. Dânsul este acela, care primește însuși rapoartele miniștrilor din capitalele străine, le studiază și dă deslușirile de lipsă. Din pricina acestei munci încordate, regele de aproape două luni n'a primit pe nici un ministru în audiență. De politica internă, dânsul se informează prin secretarul său intim, iar de activitatea ministerului de războiu prin prințul Boris, care are zilnic întrevederi cu ministru de război. Pe lângă acestea, regele Ferdinand își scrie și memoriile referitoare mai ales la ultimele întâmplări. Din pricina acestei munci prea încordate regele se simte foarte slăbit la trup și a devenit foarte nervos.

Încăierările sufragetelor. Englezoai-cele astea își fac de cap.... Nu e zi lăsată de Dumnezeu, în care să nu facă vr'o nouă ispravă. Vreau cu tot dinadinsul să ajungă ele la cârma țării, ca apoi să dicteze legi pe spinarea bărbaților. Acum mai nou primim vești din Londra (capitala Angliei), că la o reprezentație de teatru, la care a luat parte și regele Angliei, sufragetele au tăbărât pe el și au început să-i strige în gura mare: „Țarul Rusiei“, — adecă asupritorul supușilor, ba încă vre-o câteva au tăbărât în fața binei și de acolo au început să ocărăscă și să injure familia regelui, care nu vrea cu nici un chip să le facă miniștri... Multe dintre răsculate au fost închise din partea poliției.

O iscodire ciudată. Nu de mult iscoditorul francez Emil Bachelet își bătea capul: cum ar putea face el un tren, care să nu aibă nici locomotivă (mașină) și nici șine?... Și după multe frământări i-a izbutit francezului nostru să afle firul acestei născociri a minții omenești. Chiar a făcut un astfel de tren mic de tot și cu el a plecat la Londra, la directorul trenurilor de acolo să-i arete ce a știut face. Directorul s'a minunat de noua descoperire a francezului și să crede, că chiar va comandă să i-se facă unul mare. Noul tren ciudat are în loc de șine tuburi (țevi) de aluminiu (metal ușor), cari sunt așezate la mici depărtări, iar între tuburi se află electromagneți (prin cari se dă putere trenului să meargă), a căror putere de atracție (atrageră) dă o iușeală foarte mare trenului.

Schiloditori de copii. Poliția din București a dat de urma unei bande de țigani cari furau copii și după ce îi duceau în tabăra lor, acolo îi schilodeau în tot chipul spre a-i putea întrebuița pentru cerșit. Bieților copilași li se tăiau urechile sau li se strâmbau picioarele și așa schilodiți îi trimeteau pela răsăntii spre a întinde mâna trecătorilor după pomană. — Intreaga bandă de țigani a fost arestată.

Fioroasă sinucidere. Saffa Ionescu din București era suferindă de mai multă vreme de o boală, de care nu se putea scăpa. Bătrâna aceasta, văzând cu disperare, că nicicând nu se va mai putea face sănătoasă, s'a hotărât să-și pună capăt zilelor. S'a dus apoi în odaia ei, s'a încuiat acolo și și-a vărsat pe haine o sticlă mare cu benzină apoi și-a dat foc. Bătrâna, toată arsă și schilodită a fost dusă la spital, dar pe drum a încetat din viață.

Viața socială.

Cu prilejul congresului „Uniunii femeilor române“ vor avea loc în Sibiu trei frumoase festivități:

„Reuniunea română de muzică din Sibiu“ ținând seamă de dorința întregului public sibian, a hotărât să reprezinte din nou acum *Duminecă*, prima zi de Rusalii, *Requiemul lui Verdi*. Am scris cât de mult concertul cu Verdi, marele cântăreț italian, a desfătat lumea sibiană și din jur, când a fost reprezentat prima oară de „Reuniunea“ acum patru săptămâni. În întâia zi de Rusalii va putea să se încante și mai multă lume românească, venită la Sibiu, cu prilejul congresului „Uniunii femeilor române din Ungaria și Transilvania“. — Biletele se pot cumpăra de la Librăria Arhidiecezană și seara la cassă. Inceputul la 8 ore seara.

„Reuniunea femeilor române din Sibiu“ va da tot în sala de la Gesellschaftshaus, *Luni* 8 Iunie (a doua zi de Rusalii) un *Concert* cu binevoitorul concurs al doamnelor *Lucia Cosma, soprana lirică, Marioara Moga, recitații și al domnilor Ionel Crișan, bariton și Gustav Korician-ski, piano*. Biletele se vând la Librăria arhidiecezană și seara la cassă. Inceputul la 8 ore seara.

Un **teatru românesc** va avea loc în sala Teatrului orașenesc, *Marți*, 9 Iunie (a treia zi de Rusalii). Se va reprezenta „Un faliment“, piesă în 4 acte și un tablou, de Björnsterne Björnson, tradusă de I. B. Hêtrat. Bilete se vând la Librăria arhidiecezană și seara la cassă. Venitul curat e destinat pentru scopuri culturale.

Sperăm, că publicul sibian și din jur nu va pregețea să ia parte la toate aceste manifestări prețioase ale culturii românești.

* * *

Reprezentația teatrală a meseriașilor sibiieni. „Reuniunea sod. români din Sibiu“ ne-a procurat Dumineca trecută seara momente deosebit de plăcute. La teatrul orașenesc s'a strâns public românesc numărös petrecând timp de 2 ore și jumătate în veselie și bună dispoziție.

S'a făcut o nimerită alegere de piesă, când s'a hotărât să se predea „Un accident curios“. Tâlcul piesei, — cum sfaturile date altuia în căsnicie pot fi întrebuițate, pe neașteptate, față de cel ce le dă, — e de tot interesant. Jucătorii au susținut acțiunea piesei cu deplină înțelegere, cu o minunată acomodare a rolurilor, așa încât atenția, interesul publicului n'a încetat o clipă de a urmări desfășurarea tâlcului. Pentru corecta interpretare merită toată lauda d-l și d-na Axente, d-soara Roman și d-na Duca, apoi d-nii Neagu, Popovici și Corfariu, pe cari publicul i-a răsplătit cu aplauze după cuviință.

Mult haz a produs predarea piesei lui Caragiale „Comul Leonida față cu reacțiunea“. Ideile scâlciate ale viteazului Leonida în timp de pace și ale fricosului Leonida în timp de primejdie le-a desfășurat cu dibăcie d-l Aurel Stefan, iar rolul nevastii, care admiră pe Leonida și într'un caz și într'altul l'a predat iscusit d-l Axente.

De o drăgălășie rară a fost micuțul Cornel Axente atât în povestea cu bunicuța (d-na Axente), cât și în declamarea celor 3 poezii.

Dorim ca sârguincioasa „Reuniunea a sodalilor români din Sibiu“ să ne procure

și altădată seri ca cea de Duminecă, cu scopuri tot așa de românești cum au fost de data aceasta: „în favorul Fondului Aurel Vlaicu și al darurilor de Crăciun pentru saracii noștri.“

Reuniunea română de cântări „Hilaria“ din Oradea mare invită la concertul urmat de dans, ce-l va aranja Luni în 8 Iunie n. a. c. (a doua zi de Rusalii) în ziua adunării generale de constituire a „Reuniunii femeilor române din Bihor“ în sala restaurantului dela băile Püspöfküldö. Inceputul precis la orele 8 seara. Dimineața la reîntoarcere va sta la dispoziția onor. public un tren special.

„Reuniunea meseriașilor și negustorilor din Poiana Sibiului“ invită publicul din Poiana Sibiului și jur la serbarea inaugurării unui steag al reuniunii, al cărui naș vor fi tinerii membri ai fanfarei „Doina“ din loc. Serbarea va avea loc în ziua întâiu a Sf. Rusalii 25 Maiu. Cu această ocaziune se va ține și serbarea unui deceniu de existență (10 ani dela înființare) a „Reuniunii“ cu următorul program:

1. Dimineața, la ora 6, baterea cuielor pe stoag, în localul „Reuniunii“.
2. La ora 9 nainte de amiază mergerea în corpore la biserică, după sfânta liturghie se va ține un parastas în amintirea membrilor răposați, iar răspunsurile la liturghie și parastas le va da corul reuniunii sub conducerea d-lui dirigent Ioan Tanase, învățător.
3. La ora 11 va fi sfințirea steagului în biserică.
4. La ora 12 darea de seamă din partea d-lui președinte despre activitatea Reuniunii în decursul celor 10 ani de existență.
5. Seara la ora 8, va avea loc o convenire socială în sala cea mare a hotelului d-lui Dumitru Șufană.
6. A doua zi de Rusalii se va da o petrecere de vară (Maial) în romantica (incântătoarea) pădure „Staule“, unde se vor juca, din partea unor tineri, româneștile noastre jocuri „Călușerul“ și „Bătuta“.
7. Atât la convenirea socială cât și la maial prețul de intrare e benevol (după bunăvoință). Invitări speciale nu se fac. Din ședința comitetului, ținută în Poiana, la 16 Maiu 1914. *Nicolae Ban*, vice-președinte. *Nicolae Fântână*, secretar.

„Andreiana“, Reuniunea meseriașilor și comercianților din Sebeș și jur aranjează a 2-a zi de Rusalii în sala cea mare dela hotelul »La leul de aur« o *Reprezentatiune teatrală* cu următoarele două piese: „Pe Povârniș“, piesă populară într'un act și „Insurăm pe Victor“, comedie de salon într'un act. Inceputul precis la 8 ore seara. După teatru urmează joc.

Petrecere de vară în Turnișor aranjează pe ziua a 2-a de Rusalii tinerimea școlară și corul bisericesc de acolo, în locul liber din capul satului, numit „Zăvoiu“. Vor fi mai multe cântări școlare și declamări. Oaspeții sunt bine văzuți.

Tinerimea română din Spring invită la *Producțiunea teatrală împreunată cu joc*, care o aranjează în 26 Maiu st. v. (a doua zi de Rusalii) în sala școlii confesionale gr.-or. române. Inceputul la orele 8 seara. Se vor reprezenta: „Vrăjitoarea“, piesă teatrală într'un act de I. Cătană; „Bărbatul cu muierea“, dialog comic de I. Cătană; „Tinerete — Nebunețe“, comedie într'un act de I. Cătană

Elevii școlii gr.-or. române din Deva invită la *Petrecerea de vară*, ce se va ține a doua zi de Rusalii, în 26 Maiu st. v. 1914, în grădina verde din Deva. La caz de timp ne favorabil se va amâna pe Duminecă în 1/14 Iunie. Inceputul la 6 ore seara.

S'au re'ntors.

S'au re'ntors din pribegie
Gândurile mele,
Și m'am pus sara în prag,
La taifas cu ele.

Multe, multe mi-au vorbit
Ale mele gânduri,
Picuri calzi din ochi au stors
În mai multe rânduri.

Lacrămile sunt balzam,
Pentru cin' le varsă;
Curgeți lacrimi, ușurați
O inimă arsă!

Petru O. Orlățanu

Poezii populare.

Din Sebeșul mic.

Dorul mândrei.

Numai pentru mine nu-i
Milă 'n glasul vântului —
Și-l aud seara trecând,
Ramurale clătînând,
Dar de mândra tot nu-mi spune:
Că e rău, sau că e bine.

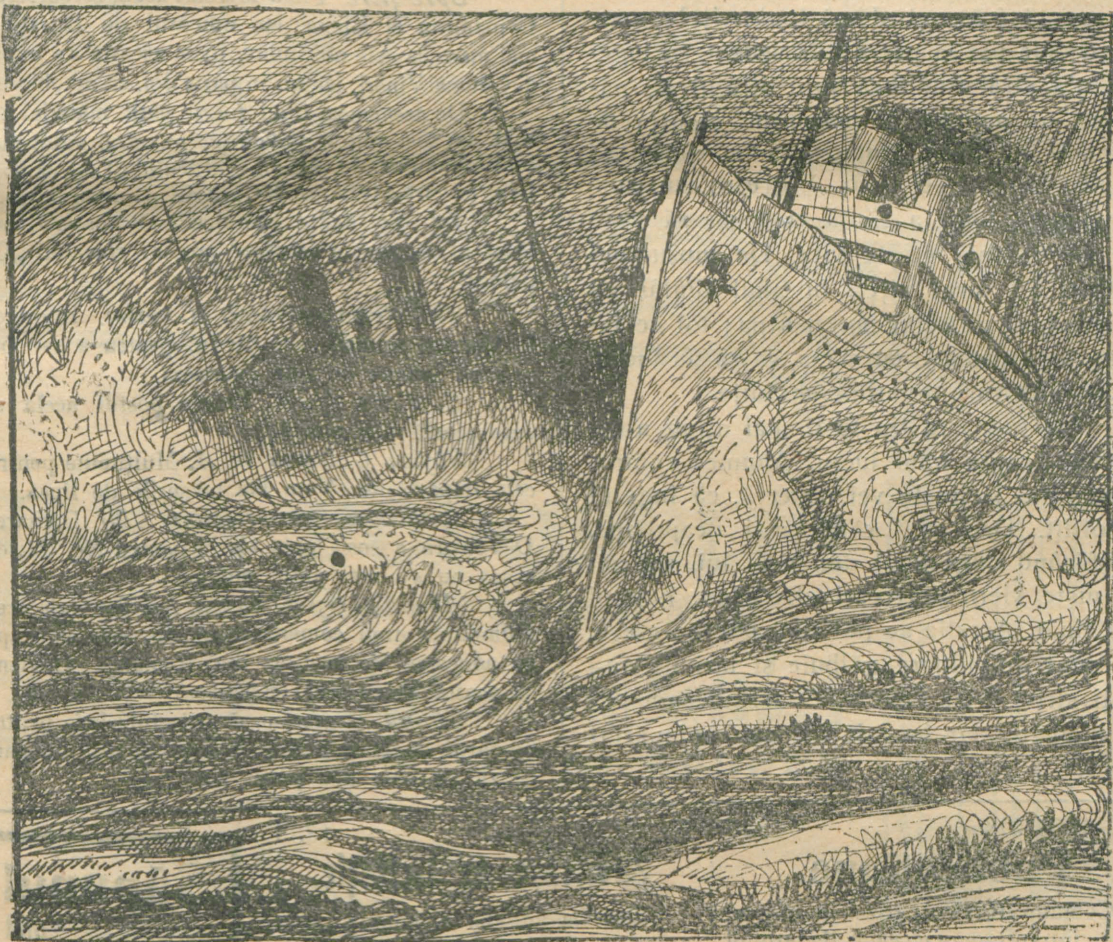
Sandu Mărghitaș.

„Doină“ din America.

Foaie verde de săcară
Vine mândra primăvară:
Toate plugurile ară
De grăul de primăvară.
Doar plugul meu părăsit
Șade 'n curte ruginit,
Și n'are cine-l porni,
De rugin' al curăți.
Că eu sunt foarte departe
Și n'are cine să-l poarte,
Că copiii-s mititei
Și n'am nădejde la ei.
Eu aicea o duc bine
Dar nu văz plugul lângă mine
Făr' fabricile fumând
Și oameni așa zicând:
Dă doamne la lume bine
Și mă scapă și pe mine
Din astă fabrică-amară
Să mai merg și 'n altă țară,
Că de când aicea sunt
Fața mi s'a 'ngălbenit
De fumul fabricelor,
De rugina fiarelor...
Arz-o focu-America
Ori faci bani, ori ești nimica,
Ori necazu ți-l plătești
Ori mai rău te 'ndatorești.

Miron Ciocnea.

Peste o mie de morminți în fundul oceanului.

O mare catastrofă s'a întâmplat zilele trecute cu vaporul englez „Empress of Ireland“, care făcea drumul pe Oceanul atlantic dintre Canada și Anglia. Înainte de a ieși din râul sfântul Laurențiu în largul oceanului, din cauza vremii cețoase, vaporul „Storstad“ a lovit cu mare putere vaporul „Empress of Ireland“, pricinuindu-i spărgături, prin cari a năvălit apa. În mai puțin de 10 minute „Empress of Ireland“ s'a scufundat. Din cei 1387 de călători abia au putut scăpa cu viața pe luntrițele (bărcile) vaporului 355 de persoane, împreună cu căpitanul Kendall, conducătorul vaporului.

Vestea scufundării marelui vapor a pătruns cu iuțeală de fulger în toate părțile pământului producând mare groază. La în-

ceput se credeă că vre-un munte de gheață s'ar fi prăvălit dela polul nordic și ar fi zdrobit „Empress of Ireland“, cum un munte de gheață zdrobise mai acum vre-o doi ani acel mare vas înotător numit „Titanic“. Însă căpitanul Kendall a mărturisit întâmplarea de fapt, adică ciocnirea cu vaporul „Storstad“. Se spune, că „Empress of Ireland“ ar costă peste 300 milioane coroane (12 milioane funți sterlingi); — dar viețile oamenilor înghițiți de valuri cât vor fi costând?

Iarăș avem peste 1000 de morminți în fundul mărilor! Vor fi ele cele din urmă? De-ar da Dumnezeu să fie așa!...

Chipul din foaia noastră de azi ne arată momentul, când se scufundă uriașul vapor „Empress of Ireland“.

ECONOMIE

Prăsirea viței de viie.

Scrisoarea a IX-a.

Dragă prietene!

Mă întrebi, că ce ar mai fi de lucrat în via plantată în primăvară?

Iată ce: După ce a-i plantat-o în felul cum îți spusese în scrisoarea din urmă, adică ai acoperit altoaia și mlădița dată din ea, cu pământ bine mărunțit, — și după ce a-i săpat-o cum trebuie, ai avut și un pic de răgaz. Dar cu toate acestea, din când în când ai mai dat pe ea și parcă vad cum îți crește inima, văzând cum tinerele mlădițe împingeau pământul din calea lor, făcându-și loc către lumină, către care cu toții nizuim.

Totuș poate n'au putut străbate toate prin stratul acela de pământ, pentru că nu toate au fost plantate la fel de adânc. Unele au fost plantate mai adânc ca de obicei, altele poate de felul lor sunt mai slăbuțe, iar în urma multor ploii de cari am avut parte în anul acesta, grămejoara aceea de pământ s'a bătucit, formându-se deasupra ei o scoarță mai tare. Lugerii întimpină deci o greutate mare până să iese la suprafață. De aceea acestora trebuie să le ajutăm.

În scopul acesta va trebui să trecem în revistă (să controlăm) toate vițele, mergând dela par la par. Unde vedem, că lugerul n'a străbătut încă prin stratul de pământ, ne apucăm și mărunțim scoarța de pământ cu mâna, frumos, ca în cumva să rupem lugerul cel tinăr. E greșit, după cum obicinuesc unii, a căuta cu sapa să vadă de ce nu mai crește vița. De mușunoiul adunat în jurul viței, în anul dintâi nu e iertat să ne atingem cu sapa; tot ce facem, facem numai cu mâna, ca să nu facem nici o stricare tinerilor mlădițe.

Mai departe țin să-ți mai atrag atențiunea asupra unui lucru. Anume: controlând vița, la unele vei observa, că lugerul e ofilit. Dacă vei căuta mai de aproape, desfăcând mușunoiul din jurul lui, vei găsi niște viermuleți cari sfredelesc lugerul cel tinăr. Aceștia se pot cunoaște pe aceea, că sunt de culoare galbuie și tari de nu-i poți strivi între degete. Ei trebuie adunați și nimiciți, dar într'alt loc mai îndepărtat de vie.

Tot în această scrisoare îți mai amintesc un lucru. Când am plantat vița, deși am retezat-o pe 1—2 ochi, lugerii totuș cresc pe unele câte 4—5. Ei nu trebuie lăsați toți, ci numai cel mai frumos și care e mai jos pe viță, pe ceilalți îi delăturăm.

al D-Tale

V. Sărenghea.

P. S. Am voit, dragă prietene, ca în altă scrisoare să-ți scriu despre stropitul viei, dar fiindcă în numărul 20 al prețuitei noastre „Foaia Poporului“ s'a scris deja, abtatau dela această scrisoare, adăogând numai, că via de nou plantată s'o stropim la început numai cu o soluție de 1/2%

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechiu).

27 Maiu: Ciachi-Gârbău, Jimborul mare, Lăpușul românesc.

28 Maiu: Bodon.

29 Maiu: Jibău, Șomcuta-mare.

30 Maiu: Ghialacuta, Șimleul-Silvaniei.

31 Maiu: Mălăncrav Almakerek), Cluj, Delta (Timiș), Petelea, Proștea mare.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului“
Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Poșta Redacției și a Administrației.

Spre știre Fiind Mercuri acum serbătoarea Constantin și Elena, iar numărul de Rusalii e mai mare ca cele obicinuite, foaia aceasta s'a expedit numai Vineri, iar nu în parte Joi, ca de obicei.

De asemenea, fiind foarte mult material actual, am fost siliți a amâna pe numărul viitor mai multe manuscrise, precum și articolul „Lățirea boalelor în curtea țărănească“, apărut în numărul trecut

Tot din cauza imbulzelii de material am lăsat afară, pentru numărul prezent, romanul „Cu paloșul“.

Tinerimea română, Cohalm. Invitarea D-Voastră a sosit prea târziu, pentru a se mai publica înainte de ziua petrecerii.

C. F. în Ighiu. Pentru postul acela se cere școală mai multă.

Stefan Colceriu în A. Mulțumite pentru cele împărtășite. Vom lua măsurile de lipsă.

Reuniunea meseriașilor, Cluj. Invitarea D-Voastră a sosit prea târziu pentru Nr. 21, de aceea nu s'a mai putut publica.

Abonatul 7367, Cetea. Am dat scrisoarea Dumnitale unui comerciant român, care se ocupă cu aducerea de cucuruz din România. Oredem, că acesta Te va servi conștientios.

Chimu. Regretăm, că articolul trimis pentru numărul de Rusalii a sosit prea târziu, din care cauză nu i-am mai putut face loc.

Dimitrie Vărădean în S. m. Din cele trimise nu e nimic de publicat.

A. P. în S. Scrie-ne și nouă cine e persoana respectivă, nu pentru a-i pune numele în foaie, ci pentru a cunoaște întreagă starea lucrului.

Loc deschis.

Aviz către publicul român! Cunosând multe lipsuri ale poporului nostru dela sate, am deschis în Budapesta un Birou de informații ca în felul acesta să stau în ajutorul publicului român în oricare afacere ce se ține de Budapesta.

Dau informații referitor la rugărilor înaintate ministerului ori Curiei. Urgez rezolvarea lor și rog rezolvare favorabilă. Mijlocesc împrumuturi ieftine pe amortizare și vânzări de moșii și păduri.

Cine vrea să-și cumpere locomobile, motoare, moară, mașini de îmblătit mânate cu lomobil, cu motor, cu cai ori cu mâna, mașini de sămănat grâu, de cosit grâu ori iarbă, pentru adunarea fânului ori despoirea cucuruzului, pluguri etc. să-mi scrie mie căci gratuit îi recomand fabrici de unde își poate cumpăra toate aceste în rate și cu prețuri mai ieftine ca la agenturi jidovești. Scopul meu este ca țărănul Român să-și cumpere marfă bună din mâna primă și cu garanță mare. Să vă feriți de firme cari nu sunt fabrici, să vă feriți de agenți jidovi căci vă înșală.

Vă recomand o invenție nouă: o morișcă cu 2 petri și sită mânăată cu mâna care face 100 kg. făină la zi. Prețul e 320 Cor. pe rate.

La dorință trimit gratuit planuri de mori și catalog ilustrat despre toate recvișitele economice. Cu stimă: L. Olariu, Budapesta, II., Margit-körut 11.

Fabrica de ghetete „Turul“, societate pe acții, e o dovadă neîndoioasă pentru prestațiunea enormă a unei întreprinderi, care stă la înălțimea timpului de azi. Neîntrecuta eleganță și lucrul bun al renumitelor ghetete „Turul“ le face unice în felul lor. Iar prețul extraordinar de favorabile al acestui fabricat de primul rang produce mirare între toți interesații. Aranjat cu cea mai nouă construcție de mașini, această uriașă întreprindere produce săptămânal 20,000 perechi de ghetete, cari în 130 filiale ajung la vânzare. — În depozitul din Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 20, au sosit deja cele mai plăcute noutăți în cea mai mare alegere. Se recomandă deci acest depozit spre cercetare.

Nr. 1387/914

1825

Publicațiune.

Comuna Resinár (Szeben megye) dă în întreprindere pe calea licitațiunii publice minuende, ce se va ține la 7 Iunie a. c. la 2 ore p. m., repararea șerului riuului prin comună în lungime de vreo 70 metri.

Zidul se va face din piatră pe țane zidită cu ciment, respective într'un loc din beton de ciment.

Prețul strigării e de m³ 14 cor. Vadiu se recere 50 cor.

Condițiunile mai de aproape se pot vedea în cancelaria notarială.

Resinár, la 27 Maiu 1914.

Primăria comunală.

Ioan Jiucoiu Iacob Ciucian
notar. primar.

Nr. 647/914 not.

1833

Publicare de licitație.

Subscria antistie comunală, prin aceasta publică, cum că cărcima comunală cu termenul de 25 Iunie n. a. c., după amezai la 3 ore, se va da în licitațiune publică pe termen de 6 ani.

Prețul strigării 1000 Cor.

Condițiunile mai detaliate se pot afla la antistia comunală din loc precum și la antistiile comunale din Cenade, (Ohába), Roșia de Secaș, Mănărade, Lupu Cergăul bulgar sau în Poiana, Seliște și Vale.

Magyarcseregéd, în 2 Iunie 1914.

Antistia comunală.

P. P. Roșca Ioan Mărginean
notar. jude.

Săpunul de lapte de crin Steckenpferd

alul Bergmann & Co., Teschen a/Elbe

se bucură de cea mai mare simpatie și răspândire pretutindeni, mulțumită efectului său și de cel mai bun și recunoscut mijloc în contra piștelor și de cel mai neîntrecut întru susținerea unei îngrijiri raționale a pielii și a frumuseții.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziție! Premiat de mai multeori Fiți precauți la cumpărare și să se observe apriat la marca „Steckenpferd“ și la firma deplină! Se poate căpăta (à 80 fl.) în farmacii, drogerii și parfumerii etc. Asemenea se recomandă și probata cremă de crin „Manera“ (à 70 fl. per tubă), care este de un efect minunat întru susținerea mânilor la dame în stare gingașe. 1659

Nr. 793/914

1828

Publicațiune.

Comuna Sebesláz esarândează în 8 Iunie a. c., la 11 a. m. (a doua zi de Rosalii), prin licitațiune publică cărcima comunală pe timp de 6 ani.

Prețul de strigare a arândeii anuale este 1200 cor., vadiu e a se depune 10%.

Condițiunile de licitare se pot vedea în orele oficioase până la licitație în cancelaria subscrișului notar cercual.

Sebesláz, la 28 Maiu 1914.

Notarul cercual
Florian.

O domnișoară

inteligentă, fiică de preot, cu zestre de 3000 coroane în bani și parohie în comună bună, dorește a se căsători, cu un teolog absolvent, care va fi ales de preot în aceeaș comună. Reflectanții a se adresa sub deviza: „Căsătorie fericită“, la administrația foii acesteia, de unde se vor trimite respectivei. 1832

Căsătorie.

1823

Profisionist harnic creștin în etate de 31 ani dorește a lua în căsătorie o soție credincioasă cu ceva zestre. Epistole sub „Diligent“ să trimit la administrația „Foaia Poporului“.

Pastă de dinți

KALODONT

Apă de gură

Casă cu cârcimă

Împreună cu trafic și prăvălie, aflătoare lângă drumul țării, constătoare din 4 odăi, curte, popicarie de vară, provăzută cu lumină electrică și apeduct, din cauze familiare e de vânzare din mână liberă. Foarte potrivită pentru un comerciant harnic, pentru un depozit de beuturi, pentru un magazin de lemne și chiar și pentru o măcelărie, fiindcă aci înprejur nu se află nici una, și învârtirea oamenilor e foarte mare. Informațiuni se primesc la proprietarul caselor, Sibiu, Poarta Turnului Nr. 93.

1826

Nu uita

stimate cetitor, — la comanda sau tot felul de alte cumpărări făcute în urma unui inserat cetit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit în inseratul din „Foaia Poporului“. Prin aceasta contribuți și D-Ta la răspândirea și lățirea foilor noastre, iar pe altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Spre știre:

Aduc la cunoștința băncilor și oamenilor privați, că la nevasta mea fugită dela mine, acum aflătoare în România, să nu i-se crediteze nimic, de oarece eu nu sunt în stare a plăti.

1815

Man Foamete
din Paplaca Nr. 120

**Dentist
Virgil Muntean**

SIBIU
Str. Urezului (Reisergasse) 17
Pune dinți
în cauciuc și de aur cu
prețuri moderate

Căsătorie fericită.

Un tinăr meseriaș, în etate de 26 ani, cu purtare foarte bună, om vrednic, de statură mijlocie, așezat într'un orașel cu gară pe linia ferată principală din Ardeal. Are și avere. Meseria aduce venit curat lunar 300 cor. sigur. Din lipsă de cunoștință caută pe calea aceasta cunoștința unei d-șoare spre a se căsători. Să cere, ca respectiva să fie bună econoamă, și să aibă și zestre. Scrisorile să se trimită la administrația „Foaia Poporului“ sub literile „A. I.“ de unde se vor trimite respectivului. Discrețiunea e chestie de onoare.

Anecdote

de
Teodor V. Borza

Prețul 80 bani.

Se pot procura dela
Administrația
Foaia Poporului

Senzațiunea ultimă
a fabricii de săpun
G. Meltzer, Sibiu

**SĂPUN
Terpentin-Salmiac**

Nu e mijloc secret, căci numirea ne spune totul; el ușurează temeinic munca la spălat și curăță cu totul albiturile de miasme

**SĂPUN pentru
toaletă**

„Marca de aur“
produce ușor spumă și lasă în urmă parfum plăcut

Fabrica de săpun și lumini
mănată cu abur a lui
G. MELTZER, Sibiu

înființată la 1848
Prăvălie și magazin, str. Gușteriții
Fillale: Piața mică și str. Cislădiei

Revanzătorii primesc rabat mare
— La cumpărări mai mari se fac și altor persoane cele mai moderate prețuri. Oferte și prețuri curente se trimit la cerere gratis și franco.

Cine folosește zilnic și consecvent Odol, întrebuințează după a noastră cunoștință de azi, cel mai bun mijloc pentru dinți și gură. Prețul: sticlă mare K2 — mică „120

Moșie de vânzare.

La „Timișana“, institut de credit și economii în Timișoara, să află de vânzare, pe lângă condițiuni foarte favorabile, o moșie de 100 jugăre pământ arător.

1807

O prăvălie de închiriat

precum și diferită marfă să vinde cu 2—3000 cor. în bani gata. Tot acolo să pot căpăta vinuri fine, licheruri, rachuri de 6 ani fierți în căldări mici ca de drojdi, piersăce, silvorum cu litra și cu butoiu pe lângă prețuri ieftine.

1809

Ioan Aranyosi
Sibiu, Strada Gușteriței Nr. 11.

Editura :
Foaia Poporului

Editura :
Căfindarul Poporului

TIPOGRAFIA POPORULUI

Strada Măcelarilor 12 □ SIBIU □ Fleischergasse Nr. 12

execută grabnic tot felul de tipărituri

□□□□□□ pe lângă prețurile cele mai moderate □□□□□□

iar în Librărie se află o foarte bogată alegere de
Ilustrate □□□□□□
pentru toate ocaziunile

Bilete de vizită
în cel mai modern stil

Hârtii de epistole
în diferite prețuri și calități

Bilete de logodnă
Bilete de cununie
dela cele mai simple până în cele mai fine

Călcâiul elastic

PALMA

1758

Observați durabilitatea

Cătră Români americani!

Subscrisa caut pe fratele meu Nicolae Ilie Mohan, născut în Ocna-Sibiului (Vizakna), necăsătorit, plecat în America acum 7¹/₂ ani, de când am primit scrisori dela el din Indiana-Harbor, Vasinton, Superior Montana, Bloomington și Regina Sask. De aproape trei ani n'am mai primit însă nimic dela el. Murind tata e lipsă la judecătorie de el, pentru a se face împărțiala lăsamântului. Cine ar ști ceva de acest frate al meu, binevoiască a mă înștiința la adresa mea de jos. Orice spese le voi întoarce cu plăcere. Sau binevoiască a-l înștiința pe fratele meu despre această publicație, decă l'ar vedea cineva. **Paraschi-va Bădescu** născută **Mohan**, București, strada Eduard Grand Nr 6, România. 1821

Vilă netedă (parter)

Friedenfelstrasse Nr. 29 (Hallerwiese), constatătoare din 4 odăi cu toate apartamentele laterale e **de vânzare**. — Cele mai de aproape acolo. 1822

Motor de benzin

pentru imblătit, cu 8 puteri de cai, dimpreună cu toate cele de lipsă la motor. în stare bună, se află **de vânzare** la **Aruz János**, Székely-Zsombor. 1803

Invățăcei

pentru măsurit și zidărit, se primesc, pe lângă condiții avantajoase, la **Nicolae Cornea**, întreprinzător de zidiri **Săliște** (Szelistye, Szebenm). 1804

„ECONOMUL“, institut de credit și economii, societate pe acțiuni în CLUJ.

AVIZ.

„ECONOMUL“ din Cluj primește depuneri spre fructificare cu **5,5¹/₂** și **6⁰/₀**

după mărimea sumei și termenul de abdicere. Pentru depunerile instituțiilor filantropice și culturale oferă etalon excepțional de ridicat.

Darea de interese o plătește institutul.

1829

Direcțiunea.

Carol Albert

croitor pentru bărbați
SIBIU
 strada Faurilor

recomandă p. t. publicul pentru sezonul de primăvară și vară bine sortatului său depozit de **Stofe indigene și străine** pentru pregătirea de haine bărbătești moderne corăspunzătoare la toate pretensiunile. Principiul meu este: Serviciu conștientos și neescepționabil.

Marca conducătoare în industria indigenă de ghetes o formează fără îndoială renumitele noastre

Ghete universale **SURUL**

Fabrică de ghetes, societate pe acții
 cea mai mare fabrică de ghetes a monarhiei

Nr. 259 Ghete cu băieri Chevreau K 10—
 Nr. 287 Chevreau Goodyear K 13-50
 Nr. 6095 Chevreau Goodyear prima calitate K 15—

Nr. 92 Ghete cu băieri Box K 10-50
 Nr. 80 și jum. Chevreau K 11—
 Nr. 6085 Box American Style K 12-50
 Nr. 110 Chevreau Goodyear prima calitate . . . K 16—

Filiala SIBIU strada Cisnădiei Heltauergasse **Nr. 20**

Nr. 405 K Păpuci cu bumbi Chevreau K 9—
 Nr. 485 Chevr. Goodyear K 11-50
 Nr. 415 Chevr. Goodyear prima calitate . . . K 14—

Nr. 402 Păpuci cu băieri, Chevreau K 9—
 Nr. 401 Chevr. Goodyear K 12—
 Nr. 426 Chevr. Goodyear brun, cusute K 13—

Nr. 249 Ghete cu bumbi, Chevr. K 11—
 Nr. 36 Chevreau Good. galbini K 12—
 Nr. 362 Chevreau Good., cusute K 14-50
 Nr. 1555 Ghete de Lack cu stofă . . . K 16 50

Diplom d'honneur Turin 1911
 Se fabrică pe săptămână 20.000 părechi

130 filiale proprii
 1200 lucrători și angloiași

MOBILE lucrate solid și conștientos . . .
 se pot comanda la
EMIL PETRUȚIU
 Fabrică de mobile
SIBIU — NAGYSZEBEN, str. Sării 37

Specialist în:
 mobile de tot felul pentru tineri nou căsătoriți, mobilări de hoteluri, vile, institute, cafenele și restaurațiuni

— Telefon Nr. 47 —
 cu legătură în com. întreg

Atelier propriu de tapiserie
 Se lucrează după planuri artistice

Berson

e cel mai bun
călcăiu de gumă.

S'a perdut o iapă
murgă, cu o tăietură la piciorul drept
de dinapoi. Cine va afla de ea să
binevoiască a aviză de păgubașul pro-
prietar Ion Necșa din Bungard.
1824

Restaurațiune românească!

Subscrisul aduc la cunoștință,
că mi-am deschis o
Restaurațiune și Hală de bere
în **SIBIU**, strada Gării Nr. 5
(vis-à-vis de Franzelăria STEFAN MOGA)
unde servesc în orice timp
beuturi bune, — bere și vi-
nuri, — apoi mâncări calde
și reci, bine pregătite și gus-
toase. (În fiecare zi la 8 ore
dimineața se află gulaș bun.)
Oferez prânz și în abonament
în restaurațiune sau trimis a-
casă, pe lângă prețuri foarte
avantajoase.
Cu toată stima 1674
Maxim Macarie, restaurater.

Biciclu de vânzare.

Strada Seiverth Nr. 13. (Conradwiese)

Cine șede mult, trebuie
să se îngrijească de o
mistuire bună!

Mijlocul cel mai cercat, preparat cu
îngrijire din cele mai efective ierburi aro-
matice, care promovează poita de mâncare
și mistuirea fiind totodată și un medica-
ment purgativ alinaător de casă, care de-
partează fără dureri urmările iregu-
larității, ivite în urma dietei, ră-
celei, traiului sedentar și funcțio-
narea lenesă a scaunului d. e.: ar-
surile din stomac, vânturile, în-
grămădirea preste măsură de stofe
acrii în stomac și durerile de
spasmuri este

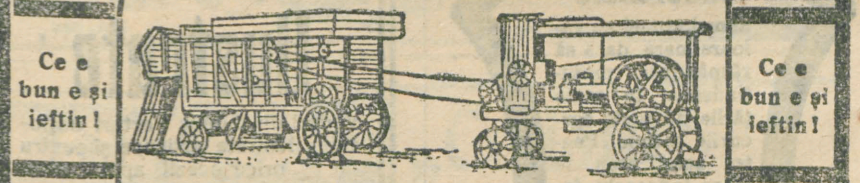
Balsamul D-ului Rosa pentru
stomac
Depozit principal în farmacia lui
B. FRÄGNER, furnizor de curte c. și r.
„La vulturul negru” Praga, Klein-
seite 203. — Colțul dela Nerudagasse.
Expedare postală zilnic!
1 sticlă întreagă 2 cor. jum. sticlă 1 cor
Expedarea se face prin poștă pe lângă tri-
miterea banilor înainte, anume: 1 sticlă
măd cor. 1.50; 1 sticlă mare cor. 2.80; 2
sticle mari cor. 4.70; 4 sticle mari cor.
8.—, 14 sticle mari 22.— setrimit francate în
toate stațiunile austro-ungare.
Depozit în farmacia din
Austro-Ungaria.
Atențiune! Toate părțile
pachetelor
sunt provăzute cu marca
scutită prin lege.

Izvorul „MADONNA” de Borszék
apă minerală acra naturală fără conținut de fier.
Ca apă de cură se recomandă la îngreunări de mistuire, la suferințe
de catar ale organelor de răsuflare și mistuire, la boala de oase,
boala engleză (Rachits), boala de rărunchi și la îmbolnăviri de beșică.
Vinul nu se tulbură la amestecare cu apa aceasta. 1816
Se capătă în Sibiu la: **Ludwig Fuchs și I. B. Misselbacher sen.**

AGRICOLA

intreprindere de mașini
agricole și motoare
BUDAPEST, V., Kóráll-utca 9

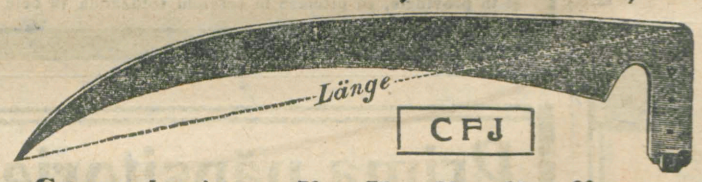
Ce e
bun e și
ieftin!

Motoare de ulei brut originale șvediane și ori-
ginale Diesel pentru instalațiuni de mori
și pentru alte scopuri industriale.
Motoare de benzin și ulei brut pentru garnituri de
teierat, cari funcționează în toată țara spre
deplină îndestulare a cumpărătorilor.
Se află pururea în depozit. 1871
Prețuri moderate. — Condițiunile cele mai favorabile de sol-
vire în rate pe mai mulți ani. — Catalog de prețuri și deslu-
șiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco.
— **Correspondență românească.** —

Tot felul de fier și curele

Tot felul de articoli tehnici

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia

CFJ
Insignul pentru
coase

Coase:	Lungimea	70	75	80	85	90 cm.
	1 bucată Cor.	1.60	1.60	1.60	2.—	2.—

CFJ
Insignul pentru
nicovale și ciocane

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă schimb orice coasă provăzută cu semnul **CFJ** care nu ar corespunde,
chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuițată. Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere
coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.
La cumpărare de 10 bucăți, să dă o coasă pe deasupra!

Nicovale pentru coase			Țiitoare de coase		Ciocane pentru coase					
Forma Fig.	1	2	3	Fig. 4	simple	dupe	Fig. 5/250	300	6/350	7/300 gr.
1 bucată Cor.	—70	—60	—60	1 bucată Cor.	—16	—40	1 b. Cor.	—60	—70	—70 —70

Nicovalele și ciocanele pentru coase se vând fiecare
bucată sub garanță. Fiecare bucată, care s'ar dovedi
de prea tare sau prea moale se schimbă.
**Țiitoare pentru
cuți de coase**
emailate, 1 b. Cor. —42
țincuite, 1 b. Cor. —40
Cuți de coase dela 10 fileri în sus în asortiment
bogat. — **Cuți de „Bergamo”** albastre, negre,
cu insignul **BF** 1 buc. Cor. —80. — **Coade de
coase**, pentru coase de cereale, 1 buc. Cor. —80.
Greble de fer pentru coase de cereale, de șirofat
pe coade simple de coase de lemn, 1 buc. Cor. —90.

**Fântână cu lanț
Patent „RAPID”**
cu baloane de gumă și țevi
de alamă.
La cerere se trimite catalogul Nr. 263
gratis și franco.

Curse (cluxe) pentru tot felul de ani-
male stricacioase.
La dorință se trimite catalogul Nr. 160
gratis și franco.

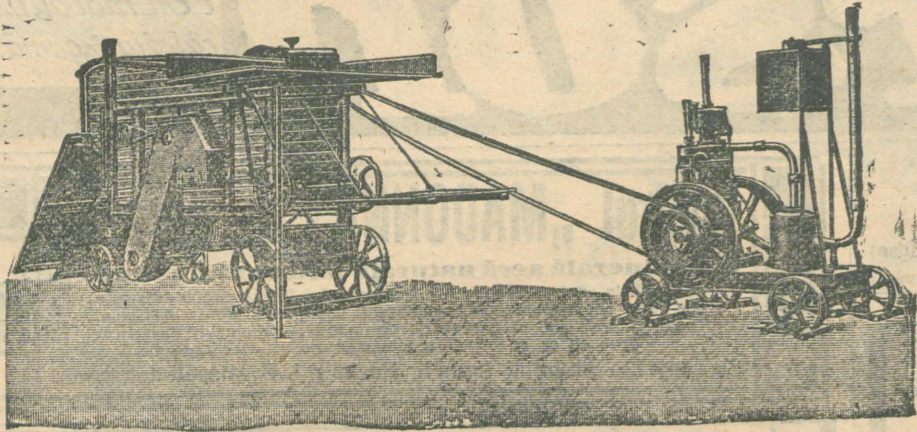
O mașină de îmblătit
cu benzin, 12 puteri de cai, în stare
bună; apoi o mașină de sămănat
grâu, nouă, na lucrat nime cu ea,
sistem nou, precum și o grapă de
grăpat livezi, se află **de vân-
zare** la Ioan Stoia și soții în
Colun (comit. Făgăraș). Din cauza
unor neînțelegeri se vând cu preț redus,
altcum toate ca nouă. 1811

Linia de navigațiune Tria
AUSTRO-AMERICANA
Circulație directă de
vapoare de poștă din
TRIEST
la
NEWYORK
și **CANADA**
Biroul. **Budapest, VII.,**
Thököly-ut 2. sz. 1700
și la următoarele granițe:
Csáktornya: în apropierea părții;
Fiume: Via Negozianti 5.

St. Radegund
= bei Graz =
Baie de cură, poziție minunată,
750 1500 metri înălțime dela apa
mării, climă domoală, fără prav, ma-
sage, electroterapie etc. Sistem de
pavilon. Prețuri moderate. Apa e
tare radioactivă. — Telefon.
— Prospecte gratuit priu —
1784 **Diracțiunea.**
Conducător medical: **Dr. Emerich Beszédés.**

Cel mai perfect în garnituri de îmblătit mai mici

mănate cu motor sunt:

Mașinile de îmblătit și curățit cu bătătoare executivă
SP 720 milimetri lățimea dobei și

Mașinile de îmblătit și curățit cu dinți, SP 570 milimetri lățimea dobei ambele cu curățitoare dublă, cele dintâi cu 6 HP, cele din urmă cu 4 HP, mănate cu motor de benzină.

Mașinile lucră excelent, sunt foarte ușor de transportat și se potrivesc foarte bine pentru economii noștri mai mici.

Garanția cea mai mare și modalități favorabile de plătire.

Să se ceară prospecte dela:

Prima fabrică ardeleană de mașini agricole, turnătorie de fier și metal
AND. RIEGER, Sibiu

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspândesc pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop se oferă deosebit înserarea în „FOAIA POPORULUI”. . . Informații să dau și comenzi să primesc la administrația „FOAIA POPORULUI”. . .

Cele mai frumoase Ilustrate

Vederi din Sibiu, Porturi naționale, ilustrate artistice și pentru orice ocazii, apoi

Hârtii pentru scrisori

dela cele mai simple până la cele mai fine și mai moderne, în diferite calități și culori moderne se află, cu prețuri ieftine, la Librăria dela

Foaia Poporului Sibiu

Strada Măcelarilor Nr. 45.

Probați numai odată și vă veți convinge.

Banca generală de asigurare mutuală

„Transsylvania”

asociație cu garanție limitată în Sibiu (Nagyszeben) recomandă încheierea de

asigurări pe viață în cele mai culante condiții de polițe (pentru învățători profesionali și preoți români avantajii deosebite).

Ca speciale combinații deosebit de favorabile sunt de notat:

Asigurări simple și mixte cu participare de 40% la câștig.	Asigurări mixte cu rebonificare garantată de interese de 3%.	Asigurări mixte cu solvirea necondiționat de două ori a caput.
--	--	--

Asigurări de foc

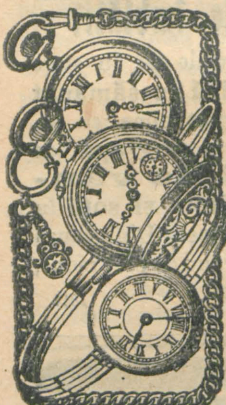
deasemeni cu premii foarte ieftine!

Dela fondarea „Transylvaniei”, sau plătit prin acest institut:

Pagube de incendiu	K	5.755.858,27
Capitale asigurate pe viață	„	5.635.328,12
In total a fost la Transyl- asig. pe viață	„	12.067.702,—
vania la 31 Dec. 1913 asig. de foc	„	144.436.366,—
Capital de fondare și rezerve	„	2.696.458,—

Informațiuni și prospecte să dau în orice moment gratuit la Direcțiune și la toate agenturile. Persoane pricepute la afaceri de asigurare (achizitori) cari au legături bune la orașe și în provincie, să primesc în serviciu totdeauna în cele mai favorabile condițiuni.

Oroloagele ocazionale Böhnel

sunt bune și ieftine

- Un orologiu: denichel cu lanț K 3.—
 - Goldin „ 4.—
 - de oțel „ 5.—
 - de argint imit. cu copertă dublă „ 6.—
 - Tulla „ 7.—
 - de argint cu lanț „ 8.—
 - Dopa „ 12.—
 - de aur 14 carate „ 18.—
 - Omega „ 20.—
 - de mână, nichel „ 5.—
 - „ oțel „ 6.—
 - „ double „ 7.—
 - „ argint „ 8.—
 - „ aur „ 24.—
 - Lanț pentru domni de aur „ 20.—
 - de grumazi „ 10.—
 - Inel de aur masiv „ 4.—
 - Cercel de aur „ 3.—
- Garanție de 3 ani în scris
Trimitere cu rambursă. Lista fabrică cu prețuri originale gratuit. 1791

Max Böhnel,

Wien, IV. Margarethenstr. 27/750.

Un sfat bun pentru cine suferă de stomac!

Intrebuințează zilnic după mâncare

Sarea de stomac

a APOTE-CARULUI SCHAUMANN sau

pastilele sărate pentru stomac

Acest mijloc de casă să folosește peste tot locul mai mult ca de 40 ani, și anume la dureri de stomac, îngreunări la mistuire, lipsă de apetit, slăbire și diabetes. Medicii îl recomandă cu stăruință. • Trebuie avut grije și de imitațiuni, de acea să se ceră anume SAREA DE STOMAC a lui SCHAUMANN a K 1-50. Trimitere zilnică cu posta dela 2 cutii în sus prin singurul producător JULIUS SCHAUMANN, apotecar, Stockerau bei Wien. Se ospită și în toate apotecole și drogeriile mai mari.

Prima văpsitorie artistică

transilvăneană, mănată cu abur și atelier chemic pentru curățirea vestimentelor

se recomandă pentru curățirea de vestimente, descusute sau nedescusute, pentru dame și domni, uniforme, dantele etc. 1707

KARL J. G. MÜHLSTEFFEN

Färbergasse 19 ■ SIBIU ■ Maurergasse 12

Rabat deosebit pentru România

Warenhaus Grünberger

casă de cumpărare de primul rang

SIBIU, Strada Ciznădiei

Palatul comandei de corp

Pentru dame mantauae, bluse, rochii, jupe, poane, capoate

Pentru domni raglane, haine complete, pantaloni, mantauae de ploaie, gileturi moderne

Specialitate

în haine pentru băieți și fetițe

In interesul propriu să cercetați acest depozit

Motoare de benzină de oleiu și motoare „Diesel”

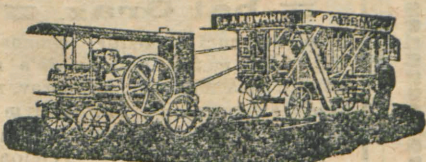
Garnituri complete de îmblătit.

Mori patentate, dela 2 HP. în sus, cu cilindru,

liferează cu prețuri fără concurență sub condițiuni de plătire favorabile

FERDINAND SALLER, fabrică de motoare

SIBIU, Strada Franciscanilor Nr. 6.

Toate reparaturile, sfredelire de cilindre și reconstruire de motoare vechi se execută solid, conștientios și ieftin.

LIPIK băi de Thermal și de nămol, vindecă neîntrecut:

cu temperatura de 64°C și cu radioactivitatea isvo-
rului ei cu nămol
**reuma, ischias, exsudate și boale
de oase**

cu termele alcalice
**catarele, suferințele de stomac, ză-
nar și de răunchi**

prin isvoarele cu conținut iodic
**boale de copii, suferințe de consti-
tuție și arteriosclerosa**

Baie de cură, de beut și nămol — Măncări dietetice — Sezon anul întreg — Sistem pensional în băi.

1788 Prospecte trimite franco Direcția băilor de terme și nămol în Lipik (Slavonia).

Ludovic Ferencz
croitor de bărbați
SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12

recomandă p. t. publicului
**cele mai noue stofe de
primăvară și vară în mare
asortiment.**

Noutățile
sosite chiar acum, pentru haine
debărbați stofe englezești,
francezești și indigene, din
cari se execută după măsură cele
mai moderne vestimente precum:
**Sacko, Jaquete și haine de
salon**, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune
merită noutățile de stofe pentru
pardisiuri și „Raglam“, cari
sa află totdeauna în deposit bogat.

Asupra **reverenzilor** con-
fecționate în atelierul meu, imi per-
mit a atrage deosebita atențiune
a On. domi preoți și teologi ab-
solvenți. — **In cazuri de ur-
gență confecționez un rând
complet de haine în timp
de 24 ore.** — Uniforme pentru
voluntari, cum și tot felul de articli
de uniforma, după prescripție croi-
tura cea mai nouă.

Săpunul Margit

de un efect minunat alui Földes
este pentru îngrijirea frumu-
seții moderne neapărat de lipsă

El e preparat din cele mai fine sub-
stanțe de plante și scutit de orice alte
sucuri stricăcioase; având un miros
plăcut, excelent în producerea de zoale
și totodată foarte spornic, de aceea să
și folosește cu plăcere din partea mai
multor familii, fiind recunoscut ca cel
mai bun săpun.

In câteva zile
delătură de pe față pistruiile, petele de
ficat, cojile, zgrăbunțele și curăță porii
fundamental, iar efectul lui sigur face

să dispară
toate necurătenile de piele, așa încât
păstrează frumuseța fără defect și fără
urme. Bunul său renume e cunoscut în
toată lumea în delăturarea 1679

PISTRUIELOR
pe cari le șterge pentru totdeauna.
Prețul 70 bani. De căpătat în
toate farmaciile și drogeriile. Pe
lângă aceasta și Créma-Margit, fiind
ca necesară, în țigăi à 1 cor., 2 cor. și
Puder-ul Margit cor. 1-20. Producătorul:
Coloman de Földes, farmacist Arad.

În Sibiu, se capătă în farmaciile
la: Carl Fritsch, Guido Fabritius, Gustav
Meltzer, fabrică de săpun și parfumerie,
J. C. Molnár, Carl Morscher, drogerie,
Carl Müller și Carl Pissel. În Agnita
la: V. Fröhlich. În Sighisoara la: A.
V. Lingner. În Mediaș la: Josef Oberth.

Jugrădituri nimitor de ieftine! **Invențiune
senzațională**

Neenumărate scrisori de recunoștință dovedesc superi-
oritatea neîntrecută a 109

„HUNGARIA“
Să fabrică numai din sârmă
sufletă cu zinc. Prețul per
metru cvadrat 32 f și mai sus.
Să poate procura la sin-
gurul fabricant:

Alexandru Haidekker
fabrică de sârmă, de jugrădituri
din impletituri și de grății
Budapesta VIII, Ūllői út 43/44

Serviciu ieftin, repede și
conștientios. Prețurile
ilustrat, gratis și franco.

Foarte corespunzător!

**Mănușare foarte
ușoare!**

KOLLARIT „Collarit“
LINDERPAPPE AUS KAUTSCHUK
COMPOSITUM
GERUCHLOSE DACHPAPPE

Papa de piele
îmbrăcată cu o materie de cau-
ciuc, elastică, rezistentă contra
vijeliilor și durabilă pe mult timp

Papa de acoperit fără miros.
Cea mai bună papă de
acoperit a prezentului

Nemărginit de durabilă.
Foarte favorabilă pentru acoperirea de coperișe
vechi cu șindile. Nu trebuie văpsită, nici spoită
Se poate căpăta la

Ioan D. Bârsan
prăvălie de fier în Săliște
(Szelistye, Szebenmegye). 1661

WARMEN VOR NACHHUNGEL

500.000 de pași
poate umbla cu așa o păreche de pa-
puci sau cizme, cari sunt cumpărate din
atelierul meu sau sunt provăzute cu
numele **GEORGE LIMPEDE**

Gratis reparerez orice încălță-
minte soco-
tind dela cumpărare 3 luni, dacă în
acest timp e de lipsă ceva
reparare. 580

GEORGE LIMPEDE
SIBIU
Piața Brânzei Nr. 9

Material pentru edificat

Traverse — Papă de acoperit — Plate de
izolat — Cement — Gips — Impletituri de
drot — Drot de îngrădit cu ghimpi — Imple-
tituri de trestie pentru stucatură — Socuri
din fier covăcit și vărsate — Căhăli etc. etc. 7311

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia

Berea albă și neagră din
Bereria dela Trei-Stejari
în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere
e căutată și
se bea cu plă-
cere de toți
cari o cunosc,
atât la orașe
cât și la sate
124

Că berea noastră
e foarte căuta-
tă se poate
vedea și de
acolo, că cum-
părătorii se
înmulțesc
mereu

SAM. WAGNER, Prima turnătorie de fier Sibiană, mare
fabrică de mașini agricole și industriale,
atelier de mori și mare prăvălie de fier

Sibiu-Nagyszeben, Târgul fânului
Nr. 1

Atențiune! 1588

Doritorii de-ași procura mori, cilindre
pentru asortat făină, pietri de mori de orice
calitate, tot soiul de mașini și unelte agri-
cole, mașini de lână, piuă pentru abale (pos-
tav) tot soiul de motoare dela cel mai mic
și până la cel mai mare, cu un cuvânt tot
soiul de mașini precum și Traverse, Cement,
Trestie, Chei pentru ziduri, toate fierăriile
trebuincioase la clădiri (edificări).

În bogata și bine asortata sa prăvălie de
fier se găsec toate sculele pentru mese-
riași fierari, tâmplari, dulgheri etc., cu

prețurile cele mai moderate și condițiuni
foarte avantajoase.

Cine are lipsă de ceva din aceste speci-
ficate obiecte, să nu cumpere dintr'alt loc
până nu se va informă în prima linie la
marele fabricant Wagner, atât despre ca-
litatea acelu obiect, cât și despre prețuri
și condițiuni.

Acesta e cel mai bun izvor de pro-
curat marfă de primul rang și în compa-
rație foarte ieftin.

Nu Vă lăsați seduși de agenți, mergeți
sau scrieți în persoană la sus numita firmă.

Cataloge se trimite gratis și franco.

